

## Gagek Sĕn Kerisi Tato Vu Jon Nebĕ Pesepsĕn

<sup>1</sup> Wirek gagek sĕnĕ yō neggĕp vunsĕn, loḵ mĕm Anutu tato yam rangah vu Yesu in bĕ tato vu yi hur lo nabĕ: Ngaa nabĕ sĕnĕ vongin anon jaḵ pevis. Lob vong yi angĕr yam vu sa Jon sĕn yi hur sa, benĕr gagek vu sa. <sup>2</sup> Lob sa Jon, sa halĕ ngaa pin sĕnĕ bekevu, lob senĕr rangah bĕ Anutu yi gagek los gagek sĕn Yesu Kerisi nĕr rangah lo yōnon. <sup>3</sup> Gagek sĕnĕ netateḵin ngaa pin sĕn rĕḵ anon jaḵ vu tamusĕn lo. Om nabĕ mehōti natevin og rĕḵ kwa vesa. Log alam sĕn degengo lo, nabĕ degebĕ nengaj vu medesepa doḵ, og rĕḵ kwaj vesa geving in buk dus rak.

*Jon Kevu Gagek Ya Vu Kerisi-yi-alam Yu Nemadvahi-bevidek-luu*

<sup>4</sup> Sa Jon ḵevu gagek sĕnĕ yōḵ vu Kerisi-yi-alam ham yu nemadvahi-bevidek-luu sĕn ham nedo ggĕp distrik Asia\* aga. Anutu sĕn nedo gwĕbeng, geyō nedo vu nyĕdahis, geyō rĕḵ nam vu tamusĕn lo, losho yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu sĕn denare dus vu sĕa-los-arĕ lo, degevang semusemu los degevang beham ayomin gĕp revuh. <sup>5</sup> Log Yesu Kerisi mehō sĕn nenĕr Anutu yi gagek rangah nirōp lo gevang semusemu los gevang beham ayomin gĕp revuh nabĕ saga geving. Yiḵ yi sĕnĕ sĕn kedi rak mugin vu bedub tu hil arid aguu lo. Lob tu mehō-los-bengō bōpata benĕgin alam-los-bengōj pin vu dob sĕnĕ. Yō ahĕ neving

hil, lob ripek hil ngaa nipaya pin ya rak nikök.  
<sup>6</sup> Vong behil atu Ama Anutu yi alam los yi alam sën nehako seriveng lo, in bë hil gevong huk vu yi. Om hil gaço arë jaç na vavunë rot, geniwëek gëp vu yi degwata los degwata. Yönon.

<sup>7</sup> Ham gwengo rë! Rëç nam los beggob,  
 lob mehönon pin mëm yö rëç degelë jaç malaj.  
 Alam sën degelu yi rak kele los detul brëm ya yi lo,  
 og rëç degelë yi geving.  
 Lob mehönon pin vu dob rëç deketul newaj  
 gedengu rot in yi.

Ëë-ë, sënë rëç anon jaç yönon rot.

<sup>8</sup> In Mehöböp Anutu nër bë, “Yik sengo hevong bengaa pin anon rak vu muginsën, log sëç semu ngaa pin benivesa jaç vu tamusën.” Yik yi sënë sën yö nedo vu gwëbeng, geyö nedo vu nyëdahis, gerëç nam vu tamusën lo. Nër nebë sënë, in niwëek pin neggëp vu yi.

### *Jon Lë Yesu Rak Mala*

<sup>9</sup> Sa Jon sën ham arimin sa, in Yesu yi alam sa ving ham lo. Sa nehako maggin ving ham, lob setu Anutu yi alam ving ham. Lob hil pin nare niwëek loç ti benekerë maggin. Senër Anutu yi gagek rangah, log senër Yesu yi Bengö Nivesa rangah ving. Senër nebë sënë, lob deruuk sa bedevong beseyam nado kedu loo vuheng sën Patmos agi.

<sup>10</sup> Lob loç Mehöböp yi buk sën Soda lo, lob Anon Vabuung yam ggërin sa rot. Lob sa hangö mehöti aye yam niwëek ggëp sa demig nebë sën avuuk ti,  
<sup>11</sup> benër bë, “Ngaa pin sën gelë agi, og gekwevu dok na kapiya begwevong na vu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu. Gwevong na vu Epesus,

gena vu Smurna ga, na vu Pergamum ga, na vu Tuatira ga, na vu Sardis ga, na vu Piladelpia ga, na vu Laodisea.”

<sup>12</sup> Lob sehërin yah in bë galë mehö sën nenër gagek vu sa agi, loḵ tum sa halë ram sën desemu raḵ goor lo nemadvahi-bevidek-luu medo netum.

<sup>13</sup> Lob sa halë mehöti nare loḵ ram saga vuheng atov. Ni nebë Mehönon Nalu, geröp tob adingsekë beggërin vaha, log vaḵu ḵabi goor loḵ newa. <sup>14</sup> Log yu og yu viis yö ni veroo rot nebë ahök niviiis, genebë beggob veroo, log mala gahis netum nebë nengwah leleksën. <sup>15</sup> Log vaha nepelibin nebë braas, lob malangeri beniḵapiik rot. Log sa hango aye nebë lubek böpata dedun. <sup>16</sup> Nejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu loḵ nema vesa. Gepaëp-yu-anil nevu vahi vahi ti, benevu rot bevare nesoo loḵ avi. Log mala netum nebë sën hes netum niwëëk rot lo.

<sup>17</sup> Sa halë yi, lob sediik besevës beheto nahëp loḵ vaha nebë sën heljäng ti. Loḵ bë nema vesa raḵ sa genër bë, “Su gegöneng! Sa mehö muginsën los mehö tamusën yönon rot. <sup>18</sup> Sa nado malag-tumsën. Wirek sediik, rëḵ gwelë! Gwëbeng sa nado malag-tumsën degwata los degwata. Lob kii diiḵsën-yi los Nyëg-Nipaya-yi neggëp vu sa besetu ala menehegin. <sup>19</sup> Om kwevu ngaa pin sën gelë ggovek lo, los ngaa sën genelë gwëbeng agi, gengaa sën vongin berup agi geving. <sup>20</sup> Gelë betuheng nemadvahi-bevidek-luu sën nedo loḵ sa nemaḡ vesa lo, los gelë ram goor nemadvahi-bevidek-luu sagi, og sënëḵ tahutahu mu bedegwa nebë sënë: Betuheng nemadvahi-bevidek-luu sënë tahu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-

luu hir angër. Log ram nemadvahi-bevidek-luu sënë, og yik tahu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu.”

## 2

### *Yesu Nër Gagək Raḵ Kerisi-yi-alam Vu Epesus*

<sup>1</sup> “Log kwevu gagək na vu Kerisi-yi-alam sën denedo Epesus agu hir angër nabè:

Mehö sën nejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu loḵ nema vesa, gevare neyoh ram goor nemadvahi-bevidek-luu vuheng atov agi lo, vong gagək sënë yök vu hong bë: <sup>2</sup> Serak aggata pin sën genesepa loḵ lo ni. Geserak hong huk niwëek sën genevong vu sa lo ni. Geserak ni bë nim wëek bekwerë vanë los kwam vesa, genim nelëlin alam nij paya. Log alam vahi denër vu hong bë, ‘He alam sinarë ving’, rëḵ mu sir sagak su sinarë yönon rë. Rëḵ ngo geseggi hir gagək begetök raḵ hir ngaa sën denevong lo degwa bë sir alam tetuhinsën mu. <sup>3</sup> Alam denelë bë genesepa loḵ sa arëg, lob denevong paya vu hong. Rëḵ mu ngo genare niwëek begenekwerë maggin gesu nim tebö nerak rë. Besënëḵ serak ni. <sup>4</sup> Rëḵ mu sa gagək ti neggëp raḵ hong nebè: Wirek sën nahën genevong ving mewis lo, og ahëm neving sa pangsën, gaḵ gwëbeng og ma! <sup>5</sup> Wirek og genevong ngaa nivesa, rëḵ gevuu aggata saga ya gegeya gevës. Om kwam bo nah aggata sën genevong wirek lo begegwerin hong, log gwevong ngaa nabë sën gevong muginsën lo. Gaḵ nabë su gegwerin hong rë genama, og sëḵ natök nöḵ vu hong besebo hong ram vër. <sup>6</sup> Rëḵ mu huk nivesa ti sënë nahën neggëp vu

hong: Genelë Nikolas yi alam hir ngaa nipaya sën denesepa loḵ lo paya. Lob yik sa nehalë hir aggata saga paya ving nebë saga.

<sup>7</sup>Nebë saga, om nabë mehöti nenga neggëp, og gengo gagek sën Anon Vabuung nër vu Kerisi-yi-alam lo megero! Mehöti sën kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin lo, og sëḵ ngogekin yi bega kele sën gevong behil medo malad-tumsën lo anon. Kele sën nare loḵ Anutu yi huk anon lo.”

### *Yesu Nër Gagek Raḵ Kerisi-yi-alam Vu Smurna*

<sup>8</sup> “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu Smurna hir angër nabë:

Mehö muginsën los mehö tamusën sën diik wirek rëḵ gwëbeng nedo mala-tumsën ggökin lo vong gagek sënë yök vu hong bë: <sup>9</sup> Serak maggin los nivanë sën netök vu hong lo ni, beserak ni ving bë devasap höm ngaa-dob-yi rot gegenedo paya yönon. Rëḵ mu hong ngaa-yagek-yi ngahisekë neggëp! Log serak gagek sën alam la denenër pelë raḵ hong lo ni. Alam sënë denenër sir bë sir degwa vu Yuda. Rëḵ mu su degwaj vu Yuda yönon rë, gaḵ Satan yö yi alam sir. <sup>10</sup> Nahub teka rë, loḵ ham rëḵ gwëko vanë, rëḵ mu ham su newamin jak in ngaa saga. Ham gwengo rë! Satan rëḵ naduu ham la na karabus in seggi ham. Lob ham rëḵ gwëko maggin los vanë noh vu buk nemadluho. Rëḵ mu ngo gwëvong geving rot, bena berup doḵ buk sën genadiik lo, lob mëm sëḵ gevong madub nivesa vu hong. Madub saga og yik sën gemedo malam-tumsën degwata lo.

<sup>11</sup> Nebë saga, om nabë mehöti nenga neggëp, og gengo gägek sën Anon Vabuung nër vu Kerisi-yi-alam agi! Nabë mehöti kesuu nḡaa maggin los nḡaa nipaya pin, og diiksën sën netu luu lo su rëk natök vu yi rë, gaḡ rëk rëk nama verök yi!”

### *Yesu Nër Gägek Raḡ Kerisi-yi-alam Vu Pergamum*

<sup>12</sup> “Log kwevu gägek na vu Kerisi-yi-alam sën denedo Pergamum agu hir angër nabë:

Mehö sën paëp-yu-anil benevu malangeri genevu vahi vahi bevare nesoo loḡ avi lo, vong gägek sënë yök vu hong bë: <sup>13</sup> Serak hong nyëḡ ni bë Satan tu mehö-los-bengö benevong yi huk loḡ. Rëk genejom sarëḡ ahon niwëëk gayom neyam timu vu sa, gesu genelaha sarëḡ vun rë. Yönon, wirek og Antipas nenër sa gägek rangah benedo ving ham. Yö nesepa loḡ sayeg yönon rot. Lob desis yi mediik loḡ hong nyëḡ sën Satan tu mehö-los-bengö benevong yi huk loḡ lo. Log loḡ buk sënë ving, og su gelah sarëḡ vun rë. <sup>14</sup> Rëk mu sa gägek la neggëp raḡ hong bë: Hong mehö la vu Pergamum denejom Balaam yi aggata ahon niwëëk. Balaam yi aggata lo nebë sënë: Tato aggata-tetuhinsën-yi vu Balak in bë tetuhin alam Israel begevong bengaa nipaya kepë sir. Lob Balak vong balam Israel degga reggu sën alam vahi denesis medetung tu seriveng vu anutu-kuungsën lo, gevong bedenevong baggëb ving. <sup>15</sup> Log yik hong alam la ving denejom Nikolas yi alam hir gägek nipaya ahon niwëëk rot. <sup>16</sup> Om gegwërin hong. Gaḡ nabë nama, og teka rëk sa hevongin nöḡ vu hong begevong

begö vu alam nijpaya saga jak paëp-yu-anil sën vare nesoo loḵ saviḡ agi.

17 Om nabë mehöti nenga neggëp, og gengo gagek sën Anon Vabuung nër vu Kerisi-yi-alam agi megero! Nabë mehöti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sëḵ bo nos-yagek-yi sën nahën neggëp vunsën gwëbeng agi vu yi, log sebo gelöng veroo ti vu yi. Sa kevu ggev mewis rak gelöng sënë, lob mehö ngwë su rëḵ jak ggev sënë ni rë. Gaḵ yik mehöti sën rëḵ geḵo gelöng lo yö timu rëḵ jak ni.”

*Yesu Nër Gagek Rak Kerisi-yi-alam Vu Tuatira*

18 “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu Tuatira hir angër nabë:

Mehö sën mala gahis netum niwëëk ata nebë nengwah leleksën, gevaha nebë braas beyö medo nepelibin lo vong gagek sënë yöḵ vu hong bë: 19 Serak ngaa pin sën genevong lo ni. Serak ni bë ahëm neving alam, log ayom neyam timu vu sa, gegenevong huk pin in bë doḵ vu mehönon. Serak ni bë genare niwëëk in maggin pin sën netöḵ vu hong lo. Serak aggata sën genesepa loḵ muḡin lo ni bë nivesa. Log sën gwëbeng agi, og nivesa rak ya veröḵ yi rot. 20 Rëḵ mu sa gagek sënë neggëp rak hong bë: Genevong bavëh ti nebë Yesebel nedo ving hong. Avëh sënë nenër bë yi avëh-nenër-gagek-rangahsën, rëḵ mu ma genetahu sa hur lo bë desepa doḵ baggëb, gedega reggu sën denetung netu seriveng vu anutu-kuungsën lo. Lob netetuhin sir rak ngaa nebë sënë. 21 Rëḵ sa hevongin bë gërin yi, om sën sa nehalë yi mu genedo buk la, rëḵ ma genilël

bē su gērin yi begeruu demi vu yi baggēb sēnē rē. <sup>22</sup> Om gwengo rē! Sēk gevong bavēh sēnē navi gesang rot, log ni jak böpata bena megēp jak yi reek hus ading rot. Log maluh lo sēn denevong baggēb vu yi lo, nabē su degērin sir bedegeruu demij vu ngaa sēn avēh nevong lo rē, og sēk bo vanē böpata los maggin vu sir. <sup>23</sup> Log sengis nalu lo medenadiik geving. Sēk gevong nabē sēnē, lob mēm Kerisi-yi-alam pin rēk dejak ni nabē sa neseggi mehōnon pin kwaj los ayoj menehero. Gedejak ni nabē sēk bo nyēvewen dok nah vu ham ti ti lo niröp noh vu ngaa sēn ham nevong lo. <sup>24</sup> Rēk gwēbeng sa bē nanēr vu ham Tuatira vahi sēn ham su nesepa loḱ gagek nipaya agi rē lo nabē: Ham su nesepa loḱ rē geham su kwamin netōḱ rak ngaa sēn denenēr bē Satan yi gagek vunsēn los degwa lo rē, om sa su rēk gevong huk böp ngwē vu ham rē. <sup>25</sup> Rēk ngaa nivesa pin sēn ham nejom lo, og ham ngo najom ahon niwēek rot bena berup dok buk sēn sa natōḱ nom lo.

<sup>26</sup> Nabē mehōti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, gesepa dok sa aggata rot bena berup dok sēn yi buk nama na lo, og sēk gevong arē böp vu yi benatu alam-yu-ngwē alaj—

<sup>27</sup> ‘Lob rēk najom aēn dus ti beegin sir jak nabē sēn mehōti sis dēg soḱek lob puvn teka teka.’

Huk sēn sevo vu yi agi, og yik nebē huk sēn Amag vo vu sa in bē sa gēgin mehōnon lo. <sup>28</sup> Lob sēk bo betuheng Majelē vu yi, <sup>29</sup> om nabē mehōti nenga neggēp, og gengo gagek sēn Anon Vabung nēr vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

### 3

#### *Yesu Nĕr Gagek Raḵ Kerisi-yi-alam Vu Sardis*

<sup>1</sup> “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam sĕn denedo Sardis agu hir angĕr nabĕ:

Mehö sĕn ḵo Anutu yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu, gejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu loḵ nema lo vong gagek sĕnĕ yök vu hong bĕ: Serak ngaa pin sĕn genevong lo ni. Denenĕr hong bĕ: ‘Kerisi-yi-alam yu ti sĕnĕ nedo mala-tumsĕn’, rĕḵ ma gegetu heljĕng rak. <sup>2</sup> Om kwedi jak bemalam natum! Hong aggata pin sĕn nahĕn neggĕp bevongin nadiik na lo, og gebo gadu dok. In ngaa pin sĕn genevong lo, og sa su halĕ ti meneggĕp niröp rot vu sa Anutu mala rĕ.

<sup>3</sup> Wirek gengo Bengö Nivesa sĕnĕ, lob geḵo yök vu hong ggovek ya los kwam vesa. Om kwam bo nah gökin megenajom gagek saga ahon begegwerin hong. Nabĕ su kwedi malam natum rĕ, og sa hevongin natök nöḵ vu hong nabĕ alam sĕn deneyök hodeḵ lo, log hong rĕḵ dugin buk sĕn sĕḵ natök nöḵ vu hong lo. <sup>4</sup> Rĕḵ mu hong alam Sardis la, og yö denahĕn denedo gesu denevong behir tob ningöhek nerak rĕ. Om sir sĕnĕ rĕḵ dejöp tob veroo mewis behe los ana dok ti, in sir alam yohvu.

<sup>5</sup> Nabĕ mehöti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sĕḵ jöp tob veroo nabĕ sĕnĕ dok yi, log sa su rĕḵ jesöo arĕ na dok kapiya-mala-tumsĕn-yi rĕ. Gaḵ sĕḵ nanĕr arĕ rangah jak Amag losho yi angĕr lo malaj. <sup>6</sup> Om nabĕ mehöti

nenga neggëp, og gengo gagek sën Anon Vabu-  
ung nër vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

*Yesu Nër Gagek Raḵ Kerisi-yi-alam Vu Piladelpia*

<sup>7</sup> “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu  
Piladelpia hir angër nabë:

Mehö vabuung sogek, sën nevong yoh vu yi  
gagek besu netetuhin rë lo, negin Davit yi kii sën  
Yerusalem mewis yi lo. Lob netahinin reping,  
gemehöti su yoh vu bë behii nah rë. Log nevehii  
reping, lob mehöti su yoh vu bë tahinin gökin rë.  
Mehö sënë vong gagek yök vu hong bë: <sup>8</sup> Serak  
ngaa pin sën genevong lo ni. Om gwelë rë. Sa  
hebë veluung avi meggëp netök loḵ malam, lob  
mehöti su yoh vu bë rëḵ behii nah rë. Serak ni  
bë nim wëëk teka mu, rëḵ genesepa loḵ sa gagek,  
gesu genelah sarëḡ vun rë. <sup>9</sup> Log geraḵ alam sën  
Satan yi alam sir agi nij bë denenër sir bë sireḵ  
alam Yuda. Rëḵ mu ma! Sir su Yuda rë. Gaḵ  
sir alam gagek tetuhinsën. Om gwengo rë! Sëḵ  
gevong balam saga nam depetev medegëp doḵ  
malam, log dejak ni nabë sahëḡ neving hong.  
<sup>10</sup> Ngo genesepa loḵ sa gagek, lob ngo genare  
niwëëk in ngaa maggin pin sën netök vu hong lo.  
Nebë saga, om sengo rëḵ malagin hong rot, lob  
seggisën sën rëḵ berup beseggi alam pin noh vu  
dob pin lo su rëḵ natök vu hong rë. <sup>11</sup> Sëḵ natök  
nök vu hong pevis. Om ngaa sën gëḵo vorot lo,  
og ngo pasang genapiik vu niwëëk. In tum rëḵ  
degeḵo hong madub-kesuusën-yi vër medebo vu  
mehö gwë.

<sup>12</sup> Nabë mehöti kesuu ngaa maggin los ngaa  
nipaya pin, og sëḵ barah yi nabë mudeng in

gadu sa Anutu yi dub vabuung ahon. Lob su rĕk gevuu dub vabuung gegeto menah dobnĕ gökin rĕ. Gaḵ rĕk nama verōḵ yi. Sĕḵ ḵevu sa Anutu arĕ jaḵ yi, los sa ḵevu sa Anutu yi nyĕḡ arĕ jaḵ yi. Nyĕḡ böp sagi og yik Yerusalem mewis sĕn sa Anutu rĕk gevong megevuu yagek geduk nam lo. Log sĕḵ ḵevu sengo arĕḡ mewis jaḵ yi geving. <sup>13</sup> Om nabĕ mehōti nenga neggĕp, og gengo gagek sĕn Anon Vabuung nĕr vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

*Yesu Nĕr Gagek Rak Kerisi-yi-alam Vu Laodisea*

<sup>14</sup> “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu Laodisea hir angĕr nabĕ:

Mehō gagek anon degwa sĕn nenĕr Anutu yi gagek pin nirōp los nenĕr gagek yōnon mu yoh vu buk pin lo vong gagek sĕnĕ yōk vu hong. Ngaa pin sĕn Anutu tung lo degwa yi, benĕr bĕ: <sup>15</sup> Serax ngaa pin sĕn genevong lo ni. Serax nim bĕ su ayom nikul\* rĕ, gesu ayom niḵerus rĕ. Gaḵ bĕ mĕm ngo gemedo nikul ma gemedo niḵerus los dahis og mĕm! <sup>16</sup> Rĕḵ ma gegenedo vuheng atov, geyik ayom niḵerus mahen teka mu. Gaḵ su ayom niḵerus rot rĕ, gesu ayom nikul rot rĕ. Om sĕḵ namuteḵ hong nom in avig. <sup>17</sup> Log genenĕr nebĕ sĕnĕ, ‘Sa monĕ ngahiseḵĕ, gesa ngaa ngaa ngahiseḵĕ nedo. Sa su narak vu in ngaa ti rĕ.’ Rĕḵ mu ma, gegenedo paya verōḵ yi, beyoh vu bĕ alam kwaj paya in hong. Gerax vu in ngaanon rot, gemalam ḵenod, gegenedo

\* **3:15:** Sĕn nĕr bĕ ayoj su nikul gesu niḵerus rĕ lo, og nĕr bĕ su denelĕĕin Kerisi ya yōnon rĕ, gesu denepiik vu yi yōnon rĕ, gaḵ denedo vuheng atov.

ahēm töksën, gengo genedo dug dug in hong.  
<sup>18</sup> Nebë saga, om sebo kwa sënë vu hong: Maḵ mēm gebago goor sën nengwah gga lob tu mewis bemalangeri raḵ lo vu sa, lob mēm rëḵ gegorek ngaanon-yagek-yi. Log gebago tob veroo vu sa in kwebu navim jaḵ, in su ahēm natök vu alam benim namum. Gegebago marasin vu sa in gwetung doḵ malam, in malam natum begwelë nyëḡ. <sup>19</sup> Nabë sahëḡ neving alam, og sa navo gagek raḵ sir benesesor hir aggata. Om kwam bo hong begegwerin hong yönon. <sup>20</sup> Gwelë! Sa nare bayeḡ nerak genavoseḵ, om nabë mehöti gengo sayeḡ betateḵin ayo, og sëḵ doḵ na vu yi bemedo geving yi. Lob sëḵ ga nos geving yi, gega nos geving sa.

<sup>21</sup> Nabë mehöti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sëḵ ngoḡekin yi bemedo geving sa jaḵ sa sëa-los-arë, nabë sën sa kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin wirek, lob sa nado ving Amaḡ raḵ yi sëa-los-arë agi. <sup>22</sup> Om nabë mehöti nenga neggëp, og gengo gagek sën Anon Vabuung nër vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

## 4

### *Denedudeḵ Vu Anutu Vu Yagek*

<sup>1</sup> Sënë ggovek, log sa halë veluung avi ti ggëp netök vu yagek. Lob mehöti sën sa hango aye wirek nebë avuuk nesu lo nër vu sa ggökin bë, “Gejaḵ nam vavunë sënë rë, loḵ mēm sëḵ tato ngaa pin sën rëḵ natök nam vu tamusën lo vu hong.” <sup>2</sup> Lob Anon Vabuung verup ggërin sa niwëëk avuti, lob sa halë sëa-los-arë ti nedo yagek,

lob Mehö lo rak nedo sêa sênë. <sup>3</sup> Sa halë Mehö sên nedo rak sêa agi ni nebë gelöng sekwahek veroo malangeri los gelöng kök rubi, log marubggii ti varah tetup loḵ yi sêa, lob sa halë gemedo nepel-bin nebë gelöng nimewis emeral. <sup>4</sup> Log sêa-los-arë mehödahis-bevidek-lubeluu nedo tetup loḵ sêa-los-arë böp sênë, lob alam ggev mehödahis-bevidek-lubeluu rak denedo sêa sagi. Ggev lo sênë deröp tob veroo, gedetung madub goor rak yuj. <sup>5</sup> Davës nevër rak sêa-los-arë sênë menejêh ya, log dedun nerak, gevakuvek netetap. Log detaggi dee nemadvahi-bevidek-luu mevare denetum loḵ sêa sênë mala. Nengwah sênë og yik Anutu yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu. <sup>6</sup> Log ngaa ti nebë loo benedo loḵ sêa-los-arë sênë mala. Ni nebë garas malangeri soḡek sên denenër arë nebë kristel lo bemala rangah rot.

Log ngaa lubeluu denedo malaj-tumsën medenedo loḵ vuheng, lob detetup loḵ sêa-los-arë sênë medenare, gemalaj gahis ngahisekë vunin malaj los yuj gemu. <sup>7</sup> Ngaa sên nedo mala-tumsën netu muginsën ni nebë reggu böp layon. Log ngaa sên netu luu ni nebë burmakau maluh böp ti. Log ngaa sên netu löö mala nebë mehönon. Log ngaa netu lubeluu ni nebë tuḡ böpata sên nevëëng vavunë lo. <sup>8</sup> Ngaa lubeluu sên denedo malaj vesa lo banisej nemadvahi bevidek ti ti yoh vu sir. Log malaj gahis ngahisekë nedo ggërin anoj pin gebanisej pin ving. Lob denevong raro buk gerangah bë:

“Niwëëk pin neggëp vu Mehöböp Anutu. Yi mehö vabuung, yi mehö vabuung, yi mehö vabuung. Yö nedo wirek, benedo gwëbeng, gerëḵ nam.”

Gesu denesewah rĕ. <sup>9</sup> Ngaa la sĕn denedo malaj-tumsĕn agi, denenĕr Mehĕ sĕn nedo rak sĕa-los-arĕ benedo mala-tumsĕn degwata los degwata lo rangah. Log deneko arĕ rak, gedenepisah in yi, gayoj netee yi vu yi. Log yoh vu buk, og yik ngaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn agi denevong raro nebĕ sĕnĕ. <sup>10</sup> Lob alam ggev mehĕdahis-bevidek-lubeluu sĕn denepetev medeneggĕp loĵ Mehĕ sĕn nedo rak sĕa lo mala medeneko yi rak. In Mehĕ sĕnĕ nedo degwata los degwata. <sup>11</sup> Log denetĕ hir madub goor ya meto nedo loĵ mala, gedenenĕr bĕ:

“Oo Mehĕbĕp, he Anutu hong.

Geyoh vu rot bĕ alam pin denanĕr nim wĕĕk rangah,

los degeko arĕm jak,  
gedegurek nim wĕĕk babu.

In ngo ġetung ngaa pin.

Ngo ġetung ngaa yoh vu kwam,  
lob anon rak,  
lob ngaa pin sagi nedo rot begwĕbeng.”

## 5

### *Jon Lĕ Ķapiya Ti Sĕn Dejegwi Rak Kele Niĵegwi\* Bemir Rot*

<sup>1</sup> Log sa halĕ Mehĕ sĕn nedo rak sĕa-los-arĕ lo jom ĵapiya ti loĵ nema vesa, begagek neggĕp rak vahi vahi. Log devevir bedemir rak kele niĵegwi\* loĵ len nemadvahi-bevidek-luu, bekanak rak neggĕp kele niĵegwi\*. <sup>2</sup> Log sa halĕ angĕr los niwĕĕk ti genetahi bĕpata bĕ, “Mehĕ re yĕ nivesa rot, beyoh vu bĕ napuvin kele niĵegwi\* in ĵapiya sĕn agi gegepuh-a?” <sup>3</sup> Rĕĵ mehĕ ti su nivesa menedo

yagek, ma nedo dob, ma nedo dob gebinë, in bë gepuh kapiya sënë benatevin rë. <sup>4</sup> Sa halë gesu detök vu mehöti beyoh vu bë gepuh kapiya sënë genatevin rë. Lob sayog maggin besesu rot. <sup>5</sup> Rëk ggev ti nër vu sa bë, “Su gengu! Gaḱ gwengo rë! Reggu böp layon sën yi degwa vu Yuda geverup loḱ Davit-yi-mewis nebë sën megen neggol loḱ kele degwa lo nedo. Mehöti sënë kesuu Satan los ngaa dob yi pin. Om yi sënë yoh vu bë rëḱ napuvin kele niḱegwi\* nemadvahi-bevidek-luu sagi na in kapiya sënë gegepuh.”

### *Jon Lë Sipsip Nalu*

<sup>6</sup> Log sa halë Sipsip Nalu ti nare, rëḱ ni nebë sën desis mediik tu seriveng. Nare loḱ sëa-los-arë sënë gengaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën agi losho alam ggev lo vuheng atov. Vis nemadvahi-bevidek-luu, gemala ḱahis nemadvahi-bevidek-luu. Mala ḱahis sagi og yik Anutu yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu sën Anutu vong sir ya meyoh vu dob pin lo. <sup>7</sup> Lob mëm Sipsip Nalu sënë ya meḱo kapiya sënë loḱ Mehö sën nedo rak sëa-los-arë lo nema vesa. <sup>8</sup> Ko kapiya sënë ggovek ya, log ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën agi losho alam ggev mehödahis-bevidek-lubeluu sënë depetev medeneggëp loḱ Sipsip Nalu mala. Alam ggev pin deḱo ngaa-sengii-yi ni nebë gita, los ḱabum goor yoh vu sir pin. Log kabang reggu nivesa pup ḱabum pin ayoj. Yik sënëḱ Anutu-yi-alam hir jomraḱsën. <sup>9</sup> Log devong raro mewis ti nebë:

“Geyoh vu rot bë gwëḱo kapiya  
 beḱenapuvin kele niḱegwi\* sën negḱerin lo.

In desis hong megediik tu seriveng,  
lob gebago mehōnon yom vu Anutu rak nim  
kōk.

Yōnon, gebago alam loḵ mehōnon degwaj pin,  
gelok ayej ti ti pin,  
gelok dob ti ti pin.

10 Gegevong bedetu hil Anutu-yi-alam-deneḵo-  
seriveng  
los detu yi alam-los-bengöj  
in denatu ala bedegegin dob.”

### *Deḵo Sipsip Nalu Arē Rak*

11 Log sa malag yah nelē, lob sa hango angēr  
ngahiseḵē rot ayej. Sir ngahiseḵē rot nebē sēn  
andet milion (100,000,000) gengahiseḵē rot rak  
neggēp mehōmehō medenare tetup sēa-los-arē sēnē  
gengaa la sēn denedo malaj-tumsēn lo los alam  
ggev. 12 Log devong raro böpata bē:

“Sipsip Nalu sēn desis mediik tu seriveng lo,  
yoh vu rot bē geḵo arē böpata rot,  
gengaa nivesa vesa pin, gekwa nivesa, geni-  
wēek böpata.

Yi yō yoh vu rot bē mehōnon pin degeḵo arē jaḵ,  
gedenanēr niwēek los arē böpata rangah,  
gedenapisek in yi.”

13 Log sa hango ngaa aggagga pin sēn Anutu  
tung lo ayej rak ving. Ngaa sēn denevēeng  
ggēp yagek babu lo, gengaa sēn deneyoh dob lo,  
gengaa sēn deneggevek dob gebinē lo, gengaa sēn  
deneggēp loḵ loo lo, bayej rak medenēr bē:

“Mehō sēn nedo rak sēa-los-arē lo luho Sipsip Nalu,  
hil gaḵo luho arēj jaḵ na vavunē, barēj böp rot,

genij ƙapiik los nij wëek gëp degwata los degwata!”

<sup>14</sup> Log ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën lo deyoğekin bë, “Yönon!” Lob alam ggev depetev medeneggëp loƙ luho malaj medeneƙo arëj rak.

## 6

*Sipsip Nalu Puvin Ƙele Niƙegwi\* Nemadvahi-bevidek-ti Vër In Ƙapiya*

<sup>1</sup> Log sa halë Sipsip nalu nejom ƙapiya sën ƙele niƙegwi\* nemadvahi-bevidek-luu jegwi ahon lo, lob puvin ti ya. Lob sa hango ngaa sën denedo malaj-tumsën lo ti vengwëng, lob aye vong bë vaƙuvek tetap, benër bë, “Genam!” <sup>2</sup> Log sa malag yah loƙ pevis besa halë hoos veroo ti, lob mehöti sën rak nedo lo ƙo vasöl. Detung madub ti ni nebë madub sën denevong vu alam sën denevong begö medenekesuu lo rak yi. Log ya rak, lob vong begö mekesuu, lob yö arë in bë kesuu begö ngahiseƙë.

<sup>3</sup> Log Sipsip Nalu puvin ƙele niƙegwi\* sën netu luulo, lob sa hango ngaa sën denedo malaj-tumsën lo ngwë sën netu luu lo nër bë, “Genam!” <sup>4</sup> Lob hoos ngwë verup beniviis ƙök. Lob mehö sën rak nedo lo ƙo niwëek böpata rot in bë geƙo mamer vër in alam vu dob gedengis sir vewen vewen mede-nadiik. Nebë sënë om devo paëp-yu-anil böpata ti vu yi in bë gevong huk sënë.

<sup>5</sup> Log Sipsip Nalu puvin ƙele niƙegwi\* ngwë sën netu löö lo, lob sa hango ngaa sën denedo malaj-tumsën lo ti sën netu löö lo nër bë, “Genam!” Lob sa malag yah loƙ pevis besa halë hoos veriik ti. Lob mehö sën rak nedo lo ƙo ngaa veviisën sën hil galë maggin jaƙ lo ti loƙ nema. <sup>6</sup> Lob sa hango

gagak ti yam loḵ ngaa lubeluu sèn denedo malaj-tumsèn agi vuheng benër bē, “Gebago alam hir huk jaḵ nos yō meris mu. Gwevong nos wit\* dēg mahen teka sèn noh vu buk timu lo doḵ nah hir huk buk timu yi. Log gwevong nos barli\* dēg mahen teka löö mu doḵ nah hir huk buk timu yi. Rēḵ mu su gebasap wēl\* sèn denevesi nos raḵ lo los wain!”

<sup>7</sup> Log Sipsip Nalu puvin kele niḵegwi\* sèn netu lubeluu lo, lob sa hangō ngaa sèn denedo malaj-tumsèn lo ti sèn netu lubeluu lo nēr bē, “Genam!”

<sup>8</sup> Log sa malag yah, lob sa pevis behalē hoos nisangsang ti. Log mehō sèn raḵ nedo lo arē nebē Diiksèn. Lob Alam-diiksèn-hir-nyēg ketivin yi beneyam. Lob luho deḵo nij wēēk böpata rot yoh vu bē debasuh alam vu dob na yu lubeluu bedengis yu ti. Luho rēḵ dengis sir jaḵ begō mede-nadiik, gejaḵ meyip, gejaḵ niraksèn aggagga, gejaḵ reggu bemèn aggagga.

<sup>9</sup> Log Sipsip Nalu puvin kele niḵegwi\* sèn netu nemadvahi lo, loḵ sa halē alam heljēng la anoj nedo Anutu yi jepō degwa. Alam sēnē dejom Anutu yi gagak ahon niwēēk wirek bedenēnēr rangah, lob alam sèn denelē sir paya lo desis sir medediik. <sup>10</sup> Lob anoj sēnē denēr böpata ya bē, “Oo Mehöböp sèn getu he alamin lo, genedo vabuung, gehong aggata pin niröp rot! Nangērek rēḵ mēm gwevong gagak vu mehōnon pin sèn denedo vu dob agi begebo doḵ nah he nimin kōḵ vu sir-a?” <sup>11</sup> Loḵ devo tob veroo ading loḵ yah sir ti ti, log denēr vu sir bē, “Ham najom ham ahon

---

\* **6:6:** Nos mahen ti nebē padi los wit, rēḵ mu yō agga ngwē teka

bemedo dus teka geving rë. Gedengis ham vahi sën yik ham nevonḡ huk timu lo los ham arimin sën Kerisi-yi-alam lo vahi geving nabë sën desis ham agi. Balam sën Anutu ggoin sir raḡ lo pin degovek na rë. Loḡ mëm Anutu rëḡ bo doḡ nah ham nimin köḡ.”

<sup>12</sup> Log Sipsip Nalu puvin kele niḡegwi\* sën netu nemadvahi-bevidek-ti lo, lob sa malag yah loḡ sa halë gejemapi böpata ggee raḡ dob. Log hes ggërin yi bemalakenu raḡ nebë sën tob veriik. Log kwev mala köḡ loḡ los dahis nebë hil nid köḡ. <sup>13</sup> Log betuheng vu yaḡek depelubin medeyam dob nebë sën sang neggee raḡ kele banon nerurin to lo. <sup>14</sup> Log yaḡek mala maya nebë sën devevir kanyë in denaduu na. Log kedu pin los kedu loo vuheng devuu bej gedesejun medeneya. <sup>15</sup> Log alam-los-bengöj vu dob los alam böp böp, galam-begö-yi alaj sën denegin sir lo, galam-los-bengöj ggoreksën, galam los nij wëëk, galam pin sën alaj debago sir medetu hir ngaa meris lo, galam pin sën yö denegin sir lo, og sir pin devun sir medenedo loḡ waak jeggin jeggin vu dob gebinë, gedenedo loḡ pekë len loḡ kedu babuj. <sup>16</sup> Lob denetahi vu kedu pin los gelönḡ bë, “Ham kwedub benam jaḡ medo he begwërin he in Mehö sën raḡ nedo sëa-los-arë agu luho Sipsip Nalu, in luho ahëj sengën. <sup>17</sup> In luho hir buk böpata sën ahëj sengën medebo doḡ nah ngaa nipaya nyëvewen lo gwëbeng töḡ yam ggovek ya, lob re yoh vu bë bare mekesuu ngaa sënë?”

## 7

*Anutu Yi Alam Israel 144,000 Rëḡ Demedo*

<sup>1</sup> Ngaa pin sĕnĕ ggovek, log sa halĕ angĕr lubeluu denare loḵ dob nenga lubeluu, bevare denejom dob yi sang lubeluu ahon in bĕ su degevĕ dob, ma degevĕ loo, ma degevĕ kele rĕ. <sup>2</sup> Log sa halĕ angĕr ngwĕ vu sĕn hes mala neverup lo merak meyam. Ko Anutu sĕn nedo mala-tumsĕn lo yi ḵanak sepa, log tahi ya niwĕĕk vu angĕr lubeluu sĕn deko niwĕĕk bĕpata rot in debasap dob los loo lo bĕ, <sup>3</sup> “Ham su pevis megwevong paya vu dob, ma loo geḵele lu ngaa rĕ. Gaḵ he geḵĕ he Anutu yi ḵanak jaḵ yi hur lo dabaj namugin rĕ, loḵ mĕm ham gwevong.” <sup>4</sup> Log sa hango alam sĕn deneko ḵanak raḵ dabaj lo bĕ sir 144,000 deyam vu alam Israel degwaj pin.

<sup>5</sup> Sir 12,000 vu Yuda yi mewis,  
log sir 12,000 vu Ruben yi mewis,  
log sir 12,000 vu Gat yi mewis,

<sup>6</sup> log 12,000 vu Aser yi mewis,  
log sir 12,000 vu Naptali yi mewis,  
log sir 12,000 vu Manase yi mewis,

<sup>7</sup> log sir 12,000 vu Simeon yi mewis,  
log 12,000 vu Levi\* yi mewis,  
log sir 12,000 vu Isakar yi mewis,

<sup>8</sup> log 12,000 vu Sebulun yi mewis,  
log sir 12,000 vu Yosep yi mewis,  
log sir 12,000 vu Benyamin yi mewis.

Besir pin deko Anutu yi ḵanak raḵ dabaj.

### *Alam Yu Bĕpata Rot Dejom Raḵ Vu Anutu*

<sup>9</sup> Ngaa pin sĕnĕ ggovek, log sa malaḡ yah. Lob sa halĕ alam ngahiseḵĕ rot desupin sir medenedo, rĕḵ mu mehĕti su yoh vu bĕ natevin sir rĕ. Alam sĕnĕ deyam vu mehĕnon pin, gedeyam vu dob

pin, gevu mehönon degwaj ti ti lo pin, gevu ayej agga ti ti lo pin. Beyam denare sêa-los-arë mala ggëp Sipsip Nalu mala. Deröp tob veroo adingsekë, gedeko kapah bék ris loḵ nemaj, <sup>10</sup> gedereseeh rur bē:

“Hil gako Anutu sën nedo raḵ sêa-los-arë lo luho Sipsip Nalu arëj jaḵ.

In luho deḵo hil yom lob gwëbeng hil nado nivesa!”

<sup>11</sup> Log angër pin denare tetup sêa-los-arë los alam ggev losho ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën lo ving. Lob depetev medeneggëp loḵ luho malaj bedebë dabaj raḵ dob gedeneḵo Anutu arë rak

<sup>12</sup> medenenër bē:

“Yönon rot!

Hil gako hil Anutu arë jaḵ,

behil nanër niwëek los arë böpata rangah!

Kwa nivesa pin neggëp vu yi,

lob hil kwad vesa vu yi behaḵo arë raḵ!

Arë böpata rot geyi Mehö niwëek ata,

gengaa pin sënë yö neggëp vu yi degwata los degwata!

Yönon rot!”

### *Alam Sën Hir Nivanë Maya Gwëbeng*

<sup>13</sup> Lob ggev ti loḵ tepëḵ vu sa bē, “Alam sën deröp tob veroo agi maḵ sir re lo? Deyam vu tena?”

<sup>14</sup> Loḵ senër yah vu yi nebë sënë bē, “Sa Mehöböp, saḵ duḡin. Gaḵ mu mëm hong mu ngo geraḵ ni.”

Loḵ nër yom ggökin vu sa bē, “Alam sënë deḵo maggin los vanë böpata rëḵ denare nij wëek, om deripek hir tob loḵ Sipsip Nalu niḵöḵ beveroo raḵ.

<sup>15</sup> Nebë sënë,

om sën denare Anutu yi sêa-los-arë mala.

Lob denevong tavë vu yi buk gerangah loḵ yi  
 dub vabuung.  
 Gemehö sën nedo raḵ sëa-los-arë agi yö ti rëḵ medo  
 geving sir megegin sir.  
 16 Su rëḵ denadiikahëj nah gökin rë,  
 gesu rëḵ ayoj bev in bël nah gökin rë.  
 Hes su rëḵ beek doḵ navij rë,  
 gengaa ti su rëḵ bev jaḵ navij rë.  
 17 In Sipsip Nalu sën nedo raḵ sëa-los-arë lo rëḵ natu  
 hir mehö sën malain sir,  
 begeḵo sir na bël veyë bedenatum bël mala-  
 tumsën-yi.  
 Log Anutu rëḵ jevu malaj bël,  
 gesu rëḵ dengu nah gökin rë.”

## 8

### *Sipsip Nalu Puvin Kele Niḵegwi\* Sën Netu Nemadvahi-bevidek-luu*

<sup>1</sup> Log Sipsip Nalu puvin kele niḵegwi\* sën netu nemadvahi bevidek luu lo, lob ngaa pin vu yaḡek deduj ma gesu denevengwëng rë yoh vu awa nyëngelë ma ngaa ti. <sup>2</sup> Ggovek loḵ sa halë angër nemadvahi-bevidek-luu denare ggëp Anutu mala, gedeneḵo avuuk nemadvahi-bevidek-luu loḵ nemaj yoh vu sir.

<sup>3</sup> Log angër ti verup nare loḵ Anutu yi jepö degwa. Lob ḵo ḡabum goor gedevero kabang ngahiseḵë vu yi in besi seriveng bereggu nivesa berup na tagwaveḵ doḵ Anutu-yi-alam pin hir jomraksën. Besi seriveng jaḵ Anutu yi jepö sën desemu raḵ goor yö meris menare loḵ Anutu yi sëa-los-arë mala lo, in reggu na. <sup>4</sup> Lob kabang

aru reggu nivesa sènè los Anutu-yi-alam hir jom-raksèn pin devo sir vër in angër nema, gedeya vavunè beya deverup Anutu mala. <sup>5</sup> Loḵ angër ḵo gabum-aru-reggu-nivesa-yi beḵo nengwah sèn ggëp nelelek lo vu jepö bepup gabum, log të luḵ ya dob. Log pevis bevaḵuvek tetap bededun raḵ, lob davës vër meya, log jemapi ggee.

### *Angër Lubeluu Devë Avuuk*

<sup>6</sup> Lob angër nemadvahi-bevidek-luu sèn deḵo avuuk nemadvahi-bevidek-luu lo dero sir in bë degevë. <sup>7</sup> Lob angër muginsèn vë yi avuuk, lob hob lulanon los nengwah sarömin yi ving ḵöḵ bekeseh luḵ ya dob. Lob devo den loḵ dob los ḵele ya yu löö, lob nengwah gga dob yu ti, geḵele yu ti. Log vos ris ni mewis pin, og nengwah gga ving.

<sup>8</sup> Log angër netu luu vë yi avuuk lob nengwah böp ti nebë sèn ḵedu böp ti tum loḵ, beya meto meluḵ ya loo, lob vasuh loo ya löö. Ti ḵöḵ raḵ nebë mehönnon nij ḵöḵ geluu denedo nivesa. <sup>9</sup> Lob ngaa malaj vesa pin sèn deneggëp loḵ loo ḵöḵ agi dediik geyu luu denedo nivesa. Log yaḡ pin ving nebë saga, yu ti ya devong paya geloo rehöö sir, geyu luu denedo nivesa.

<sup>10</sup> Log angër sèn netu löö lo vë yi avuuk, lob betuheng böpata ti tum loḵ meluḵ vu yagek meya betum nebë dee sèn denetaggi lo, bevës meya. Lob vasuh bël pin vu dob ya yu löö. Vës meto meluḵ ya bël ata los bël veyë yu ti lob vong paya vu, geyu luu nahèn denedo nivesa. <sup>11</sup> Denenër betuheng sènè arë nebë Marasin Nimengëës, lob bël yu ti sagi ni mengëës raḵ. Lob alam ngahiseḵë sèn denenum bël agi, og sis sir medediik ya.

<sup>12</sup> Log angĕr sĕn netu lubeluu lo vĕ yi avuuk, lob hes los kwev, gebetuheng pin devasuh sir ya len lĕo lĕo. Lob lej ti ti malaj kĕnu loĵ yoh vu sir gelej luu luu netum. Log devo den loĵ rangah ya lĕo ving. Lob len ti mala vahis loĵ ya verĕk yi gelen luu og rangah. Log buk len ti yik mala vahis loĵ nebĕ saga ving, gelen luu og betuheng los kwev denetum.

<sup>13</sup> Log sa halĕ tuĝ bĕpata ti nevĕĕng meneyoh yagek babu. Lob sa hango ngeek bĕ, “Wĕp-o! Wĕp-o! Wĕp-o! Gĕpin alam sĕn denedo dob agi! In angĕr lĕo denahĕn bedenevongin bĕ degeve avuuk gemĕm maggin natĕk nam vu mehĕnon!”

## 9

### *Angĕr Netu Nemadvahi Vĕ Avuuk*

<sup>1</sup> Angĕr netu nemadvahi vĕ yi avuuk, lob sa halĕ gebetuheng ti kehulek vu yagek metĕk meyam dob. Lob devo kii asoreng bĕpata sĕn adingsekĕ rot lo yi vu yi. <sup>2</sup> Tahinin asoreng sĕnĕ, lob aru rak verup nebĕ sĕn nengwah bĕpata ti aru. Lob aru sĕn rak verup asoreng agi bom hes los nyĕg bemala vahis loĵ. <sup>3</sup> Lob gab ngahisekĕ nebĕ sepaak devo sir vĕr in aru sĕnĕ gedeluk ya dob. Lob nij wĕĕk nebĕ veveeyagek bĕp nij wĕĕk medenevong rii rak mehĕnon. <sup>4</sup> Rĕk deko gagek bĕ su debasap vos ris ma ngaa nimewis aggagga sĕn nekip vu dob agi, ma kele ti rĕ. Gaĵ mĕm dekevoh alam sĕn Anutu yi kanak su neggĕp rak dabaj rĕ lo na, <sup>5</sup> gedebo vanĕ vu sir nabĕ sĕn veveeyagek bĕp. Denegga mehĕnon medenevo vanĕ vu sir lo noh vu kwev nemadvahi, rĕk mu su dengis mehĕnon

medenadiik. <sup>6</sup> Doḵ buk sēnē og mehōnon rēḵ de-  
sero aggata diiksēn yi, rēḵ nama gesu rēḵ denatōḵ  
jaḵ rē. Rēḵ ahēj geving nabē denadiik, rēḵ mu  
diiksēn rēḵ beya in sir.

<sup>7</sup> Sa halē sepaak lo nij nebē hoos sēn denero in  
bē na degevang begō jaḵ lo. Log detung ngaa ti  
nebē madub goor raḵ yuj, log malaj nebē mehōnon  
malaj. <sup>8</sup> Log yuj belek ading nebē avēh yuj,  
genevuj nebē reggu bōp layon nevuj. <sup>9</sup> Log de-  
vanuh aēn ahē petes ggērīn newaj nebē kelenavi,  
gebanisej nekelō bōpata nebē sēn hoos denedadii  
karis ngahiseḵē medeneserōg medeneya begō lo.  
<sup>10</sup> Log husej nebē veveeyagek hus. Lob hir begō  
sēn degelu mehōnon jaḵ lo neggēp husej, om rēḵ  
degelu mehōnon jaḵ noh vu kwev nemadvahi be-  
navij gesang bōpata. <sup>11</sup> Hir mehō-los-bengō og yik  
angēr sēn negin asoreng sēn luḵ meya rot gahē  
degwa ma lo. Denenēr angēr sēnē arē loḵ Hibru  
ayej bē Abadon, geGrik ayej nebē Apolyon. Log hil  
pekwē doḵ ayed nabē Mehō-kevohsēn-ngaa-pin.

<sup>12</sup> Maggin bōp muginsēn yi ggovek ya, geham  
gwengo rē! Maggin luu nahēn neggēp bevongin  
natōḵ nam.

### *Angēr Netu Videk-ti Vē Avuuk*

<sup>13</sup> Log angēr netu videk-ti vē yi avuuk, lob sa  
hango mehōti aye yam loḵ vis lubeluu sēn denedo  
jepō goor nyēketu lubeluu benedo loḵ Anutu mala  
lo. <sup>14</sup> Benēr yam vu angēr sēn nejom avuuk netu  
videk-ti lo bē, “Kwevelekin angēr lubeluu sēn de-  
duu sir raḵ sēng medenedo bēl ata Yupretis lo vēr  
medena.” <sup>15</sup> Lob kevelekin angēr lubeluu sēnē vēr  
in bē na debasuh mehōnon na yu löö, lob dengis

yu ti medenadiik. Detung angër lo sënë wirek, bemedo denegin hes mala sënë los buk sënë, gekwev sënë, geyik ta sënë, in bë degevonḡ hir huk sënë. <sup>16</sup> Lob sa hango bë hir alam-begö-yi sën denerak hoos lo sir yoh vu 200 milion. <sup>17</sup> Lob sa nig nebë sën sa pesep behalë hoos lo sënë los alam sën denerak lo. Deröp ngaa nebë kelenavi ggërin newaj, benikök nebë nengwah leleksën, geniraru nebë yagek, genisangsang nebë ahok kedë. Geyuj nebë reggu böp layon. Lob nengwah daggen los aru, gegelöng salpa\* sën netum lo, rak verup avij begelu yi meya. <sup>18</sup> Lob desis mehönon sën devasuh rak yu löö lo yu ti rak ngaa nipaya löö sënë medediik. Yik nengwah daggen los aru ga, gelöng salpa\* sën tum berak deverup hoos avij lo. <sup>19</sup> Hoos sënë nij wëek neggëp ggëp avij los husej. Husej nebë nyël geyuj neggëp medenegga mehönon rak. <sup>20</sup> Rëk mu mehönon vahi pin sën su dediik rak ngaa nipaya löö agi rë lo, og su deggërin sir bederuu demij vu ngaa sën denesemu rak nemaj lo rë. Yönon, su denevuu sën denedudek vu memö los anutu-kuungsën sën yö denesemu rak goor los seriva, gebraas los gelöng, gekele lo rë. Ngaa sënë su deyoh vu bë degelë nyëḡ los degengo gagek, gedena rë. <sup>21</sup> Log mehönon vahi sënë denesis mehö la medenediik, gedenevonḡ parahek, gedenevonḡ baggëb, gedeneggodek ngaa jeggin jeggin, rëk su deggërin sir mederuu demij vu ngaa sënë ving rë.

## 10

*Angër Vo Kapiya MeJon Gga*

<sup>1</sup> Sènè ggovek, log sa halè angër niwëek ata ti luk vu yagek meyam. Bom yi loḵ beggob, gemarubggii buu loḵ yu. Log mala netum nebè hes, gevaha netum nebè mudeng sèn nengwah gga bemedo netum raḵ lo. <sup>2</sup> Jom ḵapiya mahen teka loḵ nema, lob puh yi beneggëp. Log varah vaha vesa raḵ loo gevaha ḵëj nare raḵ dob. <sup>3</sup> Log vong aye böpata nebè sèn reggu böp layon nengeek lo, log vaḵuvek nemadvahi-bevidek-luu detetap bedevengwëng loḵ yö ayej. <sup>4</sup> Vaḵuvek nemadvahi-bevidek-luu sènè devengwëng ggovek, lob sa hevongin bë ḵevu ayej sènè. Rëk sa hango mehöti nër aye yam vu yagek bë, “Vaḵuvek nemadvahi-bevidek-luu sèn detetap lo hir gagek, og genajom ahon meyö gëp dok yum mu, gaḵ su gekwevu!”

<sup>5</sup> Log angër sèn sa halè genare raḵ loo los dob lo, varah nema vesa raḵ ya yagek, <sup>6</sup> genër yönön vavunè raḵ Anutu sèn nedo mala-tumsèn degwata los degwata lo arè. Yiḵ Anutu sènè sèn tung yagek los ngaa pin sèn denedo loḵ lo, getung dob los ngaa pin sèn denedo loḵ lo, getung loo los ngaa pin sèn deneggëp loḵ lo. Log angër nër bë, “Buk vongin govek na pehi sènè. Anutu su rëḵ gegin nah gökin rë. <sup>7</sup> Gaḵ nabè angër netu nemadvahi-bevidek-luu gevè avuuk jaḵ gëp hus baye jaḵ, og Anutu rëḵ gevong beyi ngaa sèn neggëp vunsèn wirek lo anon jaḵ. Nabè sèn nër loḵ Bengö Nivesa sèn vo vu yi hur-denenër-gagek-rangahsèn lo wirek lo.”

<sup>8</sup> Log mehö sèn aye yam vu yagek mesa hango lo, nër vu sa ggökin bë, “Gena gwëḵo ḵapiya sèn yö puh yi meneggëp loḵ angër sèn nare raḵ loo los dob lo nema.” <sup>9</sup> Lob seya vu angër mesenër vu bë, “Gebo ḵapiya mahen teka saga vu sa.” Loḵ nër

vu sa bē, “Gweko nök begegwa. Saga rēk nengēn rot vu avim nabē beggoh. Rēk mu ahēm kevus og rēk mengēēs vu.” <sup>10</sup> Angēr nēr ggovek, log sa haḳo ḳapiya mahen teka sēnē vēr loḳ nema beha. Lob nengēn rot loḳ savig nebē beggoh. Loḳ tum sa hengon ya, lob nimengēēs rot vu sahēg kevus.

<sup>11</sup> Lob denēr vu sa bē, “Genanēr Anutu yi gāgek rangah nah gökin jaḳ ngaa sēn rēk natōḳ vu alam ngahiseḳē vu dob ngahiseḳē, gayej ngahiseḳē, gevu alam-los-bengōj ngahiseḳē geving lo.”

## 11

### *Mehö Luu Denēr Gāgek*

<sup>1</sup> Devo ngesing ti ni nebē atoheng vu sa in bē sa tahōō ngaa jaḳ, gedenēr vu sa bē, “Kwedi getahōō Anutu yi dub-vabuung-böp ayo vabuung los jepō, gegenatevin alam sēn denesupin sir loḳ lo geving.

<sup>2</sup> Rēk mu dub-vabuung-böp yi telig sēn neyom dobnē lo, og su getahōō, gaḳ gwevuu menök gēp. In telig sagaḳ alam dahis hir ngaa, om rēk debarah vahaj doḳ nyēg vabuung böp Yerusalem na menoh vu kwev mehōdahis-luu-bevidek-luu. <sup>3</sup> Lob sēḳ bo niwēēk böpata rot vu mehō luu, gegevong luho na denanēr sa gāgek rangah. Luho rēk degevēh bēēk nabē tob, in detato vu alam nabē degērin sir nah vu Anutu log denanēr sa gāgek rangah noh vu buk sēn 1,260 agi.”

<sup>4</sup> Luho nebē kele oliv\* vaha luu. Log luho nebē ram luu bedenare loḳ alam pin vu dob hir Mehōböp mala. <sup>5</sup> Nabē mehō la degevongin nabē degevong paya vu luho, og nengwah rēk jaḳ berup luho avij bega sir sēn denelē luho paya

lo. Yōnon rot, mehōti bē gevongin nabē kevh luho na, og rēk nadiik jak ngaa sēnē. <sup>6</sup> Luho nij wēek bōpata rot neggēp beyoh vu bē degērin yagek gehob nama noh vu buk sēn luho denanēr Anutu yi gāgek rangah lo. Log luho nij wēek bōpata rot neggēp beyoh vu bē depekwē bēl pin natu kōk nabē mehōnon nij kōk, gedebasap alam vu dob jak ngaa nipaya aggagga. Noh vu buk pin sēn nabē luho kwaj bo nabē degevonḡ lo, og luho deyoh vu bē degevonḡ.

<sup>7</sup> Luho degovek huk sēn denanēr Anutu yi gāgek rangah agi na, log mēm reggu bemēn bōpata ti rēk vu asoreng sēn luk ya rot gahē degwa ma lo, mejak nam vavunē belōōho dengis sir. Lob rēk kesuu luho bengis luho beluho denadiik. <sup>8</sup> Lob luho navij rēk dok gēp nyēg bōp sēn hil nepeggirin gāgek rak bē Sodom los Ejep lo yi aggata bōp. Yik nyēg bōp saga sēn desis luho hir Mehōbōp rak kelepeko\* loḡ wirek mediik lo. <sup>9</sup> Alam la rēk vu navij agga ti ti pin, gevu mehōnon degwaj pin, gevu ayej agga ti ti pin, gevu dob pin, berēk degelē luho nij hel gēp noh vu buk lōō benyēngelē. Log su rēk dengōekin mehō la bededev luho nij hel rē. <sup>10</sup> Lob alam vu dob sēnē rēk kwaj vesa in luho dediik, lob rēk dedōō gedega nos bōp, gedebō kupek nyēmasēn vu sir vewen vewen. In alam-denenēr-gāgek-rangahsēn luu sēnē denevo vanē pangsēn rot vu alam pin vu dob wirek.

<sup>11</sup> Lob buk lōō benyēngelē ggovek ya, loḡ Anutu vonḡ saheng mala-tumsēn-yi loḡ ya luho ayoj. Lob luho dekedi rak bedenare. Lob mehōnon sēn delē luho lo kenuj verup bedeggōneng bōpata rot. <sup>12</sup> Lob kōōk niwēek ti yam vu yagek vu luho bedengo

bē, “Melu jaḵ nam vavunē sēnē.” Lob beggob ḵo luho merak ya yaḡek galam sēn denesis begō vu luho lo, delē bē luho derak medeya. <sup>13</sup> Log pevis bejemapi ggee bōpata, lob nyēḡ bōp saga len ti mala ma, geyiḵ len nemadvahi-bevidek-lubeluu nahēn denedo. Lob jemapi sēnē sis alam 7,000 medediik. Galam vahi sēn nahēn denedo vesaj lo deggōneng bōpata rot bedeko Anutu sēn yaḡek ala lo arē rak.

<sup>14</sup> Maggin bōp netu luu sēnē ggovek ya. Geham gwengo rē! Buk su rēḵ hus ading rē, gaḵ maggin netu lōō yiḵ vongin berup pevis.

*Angēr Netu Nemadvahi-bevidek-luu Vē Avuuk*

<sup>15</sup> Log angēr netu nemadvahi-bevidek-luu vē yi avuuk, lob mehō la ayej rak vu yaḡek medetahi niwēek bē:

“Hil Mehōbōp tu dob pin hir Mehō-los-bengō ggovek ya,  
 geyi mehō sēn ggooiḵ rak in bē geḵo hil nah lo  
 tu Mehō-los-bengō ving nebē saga,  
 berēḵ medo gegin mehōnon pin degwata los  
 degwata!”

<sup>16</sup> Lob alam ggev mehōdahis-bevidek-lubeluu sēn denedo rak hir sēa loḵ Anutu mala lo depetev medeneggēp loḵ Anutu mala bedepeḵa dabaj rak dob gedeko yi rak niwēek, <sup>17</sup> medenēr bē:

“Oo Mehōbōp Anutu, niwēek pin neggēp vu hong.  
 Genedo gwēbeng, gengo genedo yō vu  
 muginsēn.

Geḵo nim wēek bōpata ggovek ya,  
 begetu mehōnon pin alaj vorot bemedo  
 geneḡin sir.

<sup>18</sup> Alam dahis pin ahēj sengēn, rēḵ gwēbeng,

og ahēm sengen tōk yam rangah ggovek ya.  
Log buk sēn alam-diiḵsēn denatōk nam rangah  
megwengo hir gāgek lo yīḵ sēnē.

Gebuk gwēbeng sēnē, sēn gebo nivesa  
nyēvewen vu hong hur alam-denenēr-  
gāgek-rangahsēn lo,

gevu hong alam lo,

gevu alam pin sēn deneggōneng gedeneg-  
gurek babum lo.

Kē! Sir sēn yuj ading lo, gesir sēn alam meris lo  
ving.

Buk yam ggovek ya in bē gekwevoh alam sēn  
denevasap ngaa vu dob lo na!”

<sup>19</sup> Denēr ggovek, log Anutu yi dub vabuung sēn  
nedo yāgek lo tateḵin yi, log kerōng-horek-yi nedo  
rangah loḵ ayo vabuung soḵek. Yīḵ kerōng sagi sēn  
Anutu joo gāgek vu alam Israel wirek meneggēp  
loḵ lo. Lob davēs vēr behang meya, log dedun raḵ,  
lob vaḵuvek tetap gedob lōngin, log hob lulanon  
lev ata.

## 12

### *Avēh Luho Ngaa Bōpata Ti Nebē Karob*

<sup>1</sup> Lob ngaa tahutahu-yi bōp ti tōk yam rangah  
ggēp yāgek, nebē sēnē: Avēh ti nedo, berōp hes  
mala loḵ navi nebē tob geraḵ nare kwev. Log  
tung betuheng nemadluho-bevidek-luu raḵ yu  
nebē madub. <sup>2</sup> Log nalu loḵ, lob medo nevimeng  
in bē geko, rēḵ vanē nevev raḵ yi pangsen rot.

<sup>3</sup> Log ngaa tahutahu-yi ngwē tōk yam rangah ggēp  
yāgek. Ngaa sagi nebē sēnē: Karob bōpata ti  
neggēp. Navi kōḵ geyu nemadvahi-bevidek-luu,  
gevis nemadluho. Lob tung mehō-los-bengō yi

madub nemadvahi-bevidek-luu rak yu pin. <sup>4</sup> Log hus sekee betuheng yu ti vu yagek betë yam dob. Geyik betuheng yu luu mu nedo yagek. Log karob böpata sënë ya nare loḵ avëh sën nevimeng lo mala, in bë geḵo nalu geto lob ga. <sup>5</sup> Lob avëh ḵo nalu maluh. Hur mahen sagi sën rëḵ najom aën dus ti megegin mehōnon pin jaḵ lo. Lob avëh ḵo nalu ggovek, lob deḵo rak ya vavunë pevis, bedëḵo ya vu Anutu los yi sëa-los-arë, <sup>6</sup> log avëh sënë veyā meya nyëḡ-yumeris. Anutu ro yi nyëḡ vu sagu in bë degegin yi bedebo nos vu yi noh vu buk 1,260 sagi.

<sup>7</sup> Loḵ begö böpata verup vu yagek. Angër hir ggev Mikael losho yi angër vahi devong begö vu karob böp, om karob böp losho yi angër lo denevong begö loḵ yah vu sir. <sup>8</sup> Rëḵ mu Mikael losho yi angër dekesuu sir medetii sir ya in yagek. <sup>9</sup> Karob böpata sënë luḵ yam dob, yik marub sën yö neggëp vu nyëdahis lo lob denenër arë nebë Memö Nipaya, geSatan. Sën netetuhin mehōnon pin vu dob lo. Detë yi ya dob lob detë yi angër lo ya ving yi.

<sup>10</sup> Lob sa hango mehōti tahi niwëëḵ yam vu yagek bë:

“Gwëbeng hil Anutu ḵo hil yom ggovek ya,  
 geniwëëḵ tōḵ yam rangah ggovek betu mehō-  
 los-bengö in gegin mehōnon!  
 Log yi mehō sën ggooḡin rak in bë geḵo hil nah lo  
 arë böp rak!  
 In mehō sën nenër gagek rak hil arid lo sën Kerisi-  
 yi-alam sir lo,  
 nenër gagek rak sir vu hil Anutu buk  
 gerangah.

Rëk gwëbeng angër lo detë yi ya dob ggovek ya.

<sup>11</sup> Ngaa sën vong bedekesuu yi lo yik rak sën Sipsip  
Nalu nikök keseh lo,  
log rak sën denenër Yesu yi gagek rangah lo,  
log rak sën su kwaj nevo navij pangsen bë  
demedo nivesa vu dob sënë rè lo.

Su kwaj nevo sir rë,  
gak bë alam dengis sir medenadiik og yik  
ggovek.

<sup>12</sup> Nebë sënë om ham pin sën nedo yagek lo, ham  
kwamin vesa!  
Rëk mu ham sën nedo dob los loo lo, ham  
gwegin ham!

In maggin böpata vongin natök vu ham.

Satan luk yök vu ham ggovek ya,  
lob ahë sengën böpata rot,  
in rak ni bë yik hen buk hus dus teka mu.”

<sup>13</sup> Karob böpata sënë lë bë detë yi ya dob, lob  
tii avëh sën kol nalu maluh lo besepa rot. <sup>14</sup> Rëk  
mu devo tug banis böpata luu vu avëh sënë in  
bë gevëeng mena ben nyëg-yumeris, bena medo  
ading in marub böp saga. Gerëk degegin yi nivesa  
in nos vu sagu noh vu ngebek löö benyëngelë saga,  
(yik buk 1,260 sën lo). <sup>15</sup> Lob marub sënë mutëk  
bël verup avi bevaar meya nebë bël ata betamuin  
avëh meya. Marub vongin bë bël geko avëh sënë  
na bemala nama. <sup>16</sup> Rëk dob lok vu avëh bavi tök  
gengon bël sën karob mutëk verup avi lo. <sup>17-18</sup> Lob  
karob böpata sënë ahë sengën rot vu avëh, lob ya  
in bë gevong begö vu avëh nalu lo vahi. Sir sënë  
denesepa lok Anutu yi horek medenetatekin Yesu  
yi Bengö Nivesa rangah.

# 13

<sup>1</sup> Log yö nare rak raggër vu loo nenga.

## *Reggu Bemën Böp Luu Deverup*

Lob sa halë reggu bemën böp ti rak verup loo. Yu nemadvahi-bevidek-luu gevis nemadluho. (Vis nebë burmakau). Lob alam-los-bengöj hir madub nemadluho nedo rak yoh vu vis pin. Log ngaa la arëj rak neggëp yu. Arëj sënë og gagek pelësën aggagga sën nerak Anutu lo. <sup>2</sup> Reggu bemën sën sa halë agi ni nebë reggu böp lepat, gevaha nebë reggu böp bëa vaha, gavi nebë reggu böp layon avi. Lob karob sën lo vo yi niwëek vu reggu bemën sënë. Lob tung yi tu mehö-los-bengö nebë yi, lob vo niwëek böpata rot vu yi. <sup>3</sup> Lob sa halë bë reggu bemën yu lo ti vong bë degelu bebegö niben neggëp rak. Niben böpata beyoh vu bë nadiik, rëk ma gebegö nyë sënë ggov ya geniben mu neggëp. Lob alam pin kenuj ya in ngaa sënë, lob desepa lok yi. <sup>4</sup> Denepetev medeneggëp lok karob böp sënë lo mala medenekö yi rak, in vo yi niwëek vu reggu bemën sënë. Gedenepetev medeneggëp vu reggu bemën sënë ving, gedenenër bë, “Maḵ re luho reggu bemën sënë deneggëp ti? Maḵ re yoh vu bë gevong begö mekesuu yi?”

<sup>5</sup> Rëk Anutu lë reggu bemëm böp sënë mu, geyö medo nevonḡ paang menenër pelë rak yi. Geniwëek böpata rot neggëp in gevong ngaa pin sën kwa nevo lo noh vu kwev mehödahis-luu-bevidek-luu (yik buk 1,260 sën lo). <sup>6</sup> Yö avi rak benër pelë rak Anutu. Genër pelë rak Anutu arë, genër pelë rak yi dub-vabuung-böp, gerak yi alam sën denedo yagek lo. <sup>7</sup> Lob Anutu lë yi mu, geyö vong begö vu

Anutu-yi-alam beniwëek mekesuu sir bedahun sir ya. Log ƙo niwëek böpata rot yoh vu bë natu alam pin, gedob pin, gayej pin, genavij aggagga pin, hir mehö-los-bengö. <sup>8</sup> Mehönon pin vu dob sën su arëj neggëp loƙ ƙapiya vu buk sën Anutu tung dob rë lo, og rëƙ degeƙo reggu bemën sënë jak. Ƙapiya sënëƙ Sipsip Nalu sën desis yi mediik wirek lo yi ƙapiya mala-tumsën-yi. <sup>9</sup> Mehöti bë nenga neggëp, og gengo gagek sënë nivesa megero!

<sup>10</sup> Nabë mehöti arë neggëp bë na ƙarabus, og rëƙ na.

Log nabë mehöti arë neggëp bë dengis yi jak paëp-yu-anil menadiik,  
og rëƙ dengis yi menadiik.

Om Anutu-yi-alam denajom sir ahon rot medekerë, gayoj na timu vu Kerisi.

<sup>11</sup> Log sa halë reggu bemën böp ngwë kedi loƙ dob gebinë merak verup. Vis luu nedo rak yu nebë sën sipsip tuveƙ ti, rëƙ nengeek aye böp nebë ƙarob böpata ti. <sup>12</sup> Reggu böp netu luu sënë tu reggu nipaya muginsën yi hur beƙo yi niwëek böpata pin, benevong bemehönon los ngaa-dob-yi pin deneko reggu muginsën sënë rak. Yi sën wirek begö nyë böpata neggëp rak yu beyoh vu bë gevong menadiik, rëƙ ma geggov ya in yi lo. <sup>13</sup> Reggu bemën ngwë sën netu luu nevong ngaa böp aggagga, lob vong ngaa böp ti nebë sënë: Vong benengwah luk vu yagek meyam dob rak alam malaj medelë. <sup>14</sup> Rëƙ Anutu lë yi mu, genevong ngaa böp aggagga ggëp reggu bemën ngwë muginsën mala, lob netetuhin mehönon vu dob sënë rak ngaa böp böp nebë sënë. Log loƙ ahëj menër bë desemu reggu bemën muginsën ƙenu ti in degeƙo arë jak.

Reggu bemèn böp sagi sèn paëp-yu-anil sis yi wirek, rëk ma genahèn nedo vesa lo. <sup>15</sup> Lob Anutu lë yi mu, gereggü bemèn sèn netu luu lo rov saheng lok ya reggu bemèn ngwë muginsèn kenu bevesa lok, benevengwëng. Gaḵ nabë mehö la su degeko reggu bemèn ngwë muginsèn sënë jaḵ rë, og rëk ngis sir medenadiik.

<sup>16</sup> Log reggu bemèn sèn netu luu lo nër, lob debë kanak ti raḵ alam pin nemaj vesa ma dabaj. Debë raḵ alam-meris los alam-yuj-ading, galam-ggoreksèn los alam-kupek-masèn, galam sèn alaj debago sir tu hir ngaa meris lo los alam sèn yö denegin sir lo. <sup>17</sup> Om nabë mehöti su geḵo reggu bemèn sënë arë, ma yi kanak, jaḵ gëp yi rë, og su yoh vu bë rëk bago alam hir ngaa ti rë. Gesu yoh vu bë alam debago hen ngaa ti rë. <sup>18</sup> Gagek sënë degwa neggëp, om ham sèn los kwamin lo, og ham kwamin bo reggu bemèn yi kanak sënë nivesa mejaḵ ni. In yik kanak sënë og mehönon ti arë neggëp vunsèn lok, lob yik nebë sënë: 666.

## 14

### *Sir 144,000 Devong Raro Mewis*

<sup>1</sup> Log sa malag yah, lob sa halë Sipsip Nalu nare rak kedu Sion\*, balam 144,000 denare ving yi. Lob Sipsip Nalu luho Ama arëj neggëp rak sir pin dabaj. <sup>2</sup> Log sa hango dedun nivesa yam vu yagek. Dedun nebë sèn lubek böp nevo dedun, genebë sèn vaḵuvek netetap bededun böpata. Sa hango dedun sënë vong bë sèn sengii aye nivesa, bevong bë sèn alam denesis gita baye nivesa verup. <sup>3</sup> Devong raro mewis ti rak, rak Anutu yi säa-los-arë mala,

gerak ngaa lubeluu sèn denedo malaj-tumsèn lo malaj, gerak alam ggev malaj. Anutu bago alam 144,000 sènè vu dob yom, lob sir sènè mu deyoh vu bè dejak raro sènè ni. Gaḅ alam vahi og su deyoh vu rē. <sup>4</sup> Alam sènè og yō delekin sir nivesa medenedo maluh bu gavèh ma. Alam sènè medo denesepa Sipsip Nalu medeneya ving yi yoh vu nyèg sèn neya lo. Anutu ggooin sir rak loḅ alam vu dob ayo vuheng gebago sir yom in bè denatu alam muginsèn medenatu seriveng vu Anutu, om sèn ḅo sir yah tu luho Sipsip Nalu yō hir ngaa. <sup>5</sup> Vu buk sèn denedo dob lo, og su denenēr gagek tetuhinsèn rē, gesu denevong ngaa ti paya meneggèp vu sir rē.

### *Angër Löö Denër Gagek*

<sup>6</sup> Log sa halè angër ti genevèeng meneya yaḅek babu vavunè rot. ḅo Bengö Nivesa sèn neggèp degwata los degwata lo. Lob yi huk bè tatekin Bengö Nivesa sènè vu alam pin sèn denedo dob agi, genanēr vu mehōnon pin sèn denedo vu dob pin, genavij agga ti ti pin, gayej ti ti pin, gemehōnon degwaj pin lo. <sup>7</sup> Tahi niwèèk bè, “Buk tōḅ yam ggovek ya in Anutu seggi mehōnon hir gagek. Om ham gönengin yi gegweḅo arè jak. Ham gwèḅo Mehö sèn tung yaḅek los dob, geloo los bèl veyè pin lo arè jak.”

<sup>8</sup> Angër ngwè tamu in ngwè muginsèn beyam. Lob angër ngwè sèn netu luu agi tahi bè, “Babulon\* böp bumeng ya! Bumeng ya! Vong bè nyèg böp Babulon\* vo wain niwèèk vu alam vu dob pin medenenum. Vong besir ngahiseḅè desepa loḅ yi baggèb lu ngaa bedenevong niwèèk ata beggèrin ayoj.”

<sup>9</sup> Lok tum angēr ti tamuin luho beberup. Lob angēr netu löö sēnē tahi ya niwēek bē, “Nabē mehōti nadudek vu reggu bemēn sēnē ma kenu, ma gebē yi kankak jak daba ma nema, <sup>10</sup> og rēk nanum wain ti. Wain sēnē yik Anutu ahē sengēn, rēk mu Anutu su rēk sarōmin bēl geving wain sēnē rē. Gaḱ yō rēk keseh ahē sengēn dok kap in bo dok nah nipaya nyēvewen, bemehōti sēn lo nanum. Lob rēk geko vanē nipaya rot jak nengwah niḱerus sēn medo netum rak gelōng nisangsang salpa\* lo, jak angēr vabuung lo malaj, gejak Sipsip Nalu mala. <sup>11</sup> Lob aru rēk jak berup nengwah sēn nevo vanē vu sir agi, berēk berup medo mena vavunē degwata los degwata. Alam sēn deneko reggu bemēn los kenu rak, gedeneḱo yi kankak rak neggēp sir lo, og su deyoh vu bē rēk desewah rangah los buk rē.” <sup>12</sup> Om Anutu-yi-alam denajom sir ahon medebare niwēek, medesepa dok Anutu yi horek, gayoj na timu vu Yesu medemedo. <sup>13</sup> Log sa hango mehōti aye yam vu yagek menēr bē, “Kwevu gagek nabē sēnē: ‘Alam sēn degevong geving Mehōbōp lok denadiik lo, og kwaj vesa!’ ” Log Anon Vabuung nēr ving bē, “Yōnon, kwaj vesa in rēk degevu huk ḱerus ḱerus sēn denevong agi na gedesewah. In su rēk dena meris rē, gaḱ ngaa nivesa sēn devong lo rēk na geving sir.”

*Buk Sēn Dengupin Mehōnon In Bē Degeko Nyēvewen Dok Nah Hir Huk Lo*

<sup>14</sup> Log sa malaḱ yah, lob sa halē beggob veroo ti nedo, lob mehōti rak nedo beggob sēnē vavunē. Ni nebē Mehōnon Nalu, getung madub goor rak

yu, log kii loḵ nema. <sup>15</sup> Log angër ngwë vu dub-vabuung-böp sën nedo yaḡek lo meluḵ yam. Lob tahi ya niwëëk vu mehö sën raḵ nedo beggob vavunë lo bë, “Gebo nos jaḵ hong paëp babasën! Nos pin vu dob anon loḵ ggovek ya! Om vosën anon yi buk gwëbeng sënë!” <sup>16</sup> Lob mehö sën nedo raḵ beggob lo jom yi paëp babasën raḵ bekesik ya dob, bekesik nos sën anon loḵ vu dob lo.

<sup>17</sup> Log tum angër ngwë luḵ vu dub-vabuung-böp sën nedo yaḡek lo, beḵo paëp babasën nevu malangeri ti ving. <sup>18</sup> Log angër ti sën negin nengwah raḵ jepö lo tah yi vër in jepö beyam. Lob tahi ya niwëëk vu angër sën ḵo paëp babasën nevu malangeri ngwë lo bë, “Gweḵo hong paëp babasën sën nevu malangeri rot aga, begena gwelov wain anon ḵod vu dob, begengupin bemedo! In anon pin moneḵ ggovek ya!” <sup>19</sup> Lob angër sënë ḵo yi paëp babasën raḵ bekesik ya dob, lob lov wain anon ḵod pin besupin menedo. Lob tē wain anon sënë luḵ ya gabum gelöng böpata in napip. Sënëḵ mu Anutu ahë sengën. <sup>20</sup> Lob devaḵë wain sënë loḵ gabum böpata medepip ggëp nyëḡ böp Yerusalem nenga. Lob mehönon nij ḵöḵ vu gabum meto meya bevaar meneya ading rot yoh vu 320 kilomita, log vuuḵ merak verup vavunë bading yoh vu bë gengon hil mehönon.

## 15

*Angër Nemadvahi-bevidek-luu Deḵo Ngaa Maggin Rot Nemadvahi-bevidek-luu*

<sup>1</sup> Log sa halè ngaa böp ngwë tato yi vu yagek, lob sa kenug ya in. Sa halè angër nemadvahi-bevidek-luu denedo bedeko ngaa maggin rot sën rak neggëp hus lo in bë debasap mehõnon beron nemadvahi-bevidek-luu. Nabë ngaa maggin sënë govek na, og la su rëk nom berup vu tamusën gökin rë. Gaḵ Anutu ahë sengën maya veröḵ yi rak ngaa maggin rot nemadvahi-bevidek-luu sënë. <sup>2</sup> Log sa halè ngaa ti nebë loo, gevong bë desarömin garas los nengwah. Log alam sën devong begö medekesuu bededahun reggu bemën nipaya agi los kenu, garë yi kanak lo, denare loḵ loo sën nebë garas agi nenga, lob Anutu vo ngaa ni nebë gita ggelek sir bevare deneko. <sup>3</sup> Denevong Anutu yi hur Moses yi raro gedenevong Sipsip Nalu yi raro sën nebë:

“Oo Mehöböp niwëëk pin ala hong.

Huk pin sën genevong lo böpata rot behe halë,  
lob he kwamin ya ngahi in.

Oo mehõnon pin hir Mehö-los-bengö hong!

Hong ngaa pin og niröp,  
beyõnon veröḵ yi!

Mehöböp hong ngo perurek timu vabuung.

<sup>4</sup> Om alam pin rëk degöneng in hong  
gedegekõ arëm jak na vavunë!

Mehõnon pin rëk denam  
medenadudek vu hong.

In genesepa loḵ aggata niröpsën mu  
betök yam rangah ggovek ya.”

<sup>5</sup> Sënë ggovek, gesa malag yah loḵ bë ayo vabuung sogek sën nedo yagek loḵ dub vabuung sël ayo lo tahinin. Yiḵ Anutu yi dub vabuung sël sën netato bë Anutu nedo ving yi alam

lo sënë. <sup>6</sup> Lob angër nemadvahi-bevidek-luu sën deko ngaa maggin rot nemadvahi-bevidek-luu lo, vu dub-vabuung-böp sënë ayo medeluk yam dob. Deröp tob veroo malangeri beyö niveseek, log devaku kabi goor loḵ newaj. <sup>7</sup> Log ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën lo ti vo gabum goor nemadvahi-bevidek-luu vu angër nemadvahi-bevidek-luu sënë. Lob Anutu sën nedo mala-tumsën degwata los degwata lo ahë sengën pup gabum goor nemadvahi-bevidek-luu sënë. <sup>8</sup> Log Anutu niwëek los yi vunek vunek yagek-yi pup dub-vabuung-böp ayo, lob vong baru verup ggërin rot, lob mehöti su yoh vu bë dok na rë. Gaḵ rëḵ degegin angër nemadvahi-bevidek-luu sën lo gedegevong huk jaḵ ngaa maggin nemadvahi-bevidek-luu sën lo begovek na rë, loḵ mëm.

## 16

### *Anutu Ahë Sengën Nedo Loḵ Gabum Goor Nemadvahi-bevidek-luu*

<sup>1</sup> Log sa hango mehöti aye raḵ loḵ dub-vabuung-böp sogek, betahi niwëek ya vu angër nemadvahi-bevidek-luu sënë bë, “Ham na kweseh Anutu ahë sengën gabum nemadvahi-bevidek-luu sënë duk na mejaḵ dob!” <sup>2</sup> Lob angër muginsën ya keseh yi yi ya dob. Lob pegges nipaya veröḵ yi genivë rot raḵ alam sën deneko reggu bemën böp yi kanak raḵ neggëp navij lo, geraḵ alam sën deneko kënu raḵ lo.

<sup>3</sup> Log angër netu luu ko yi yi, beya keseh luḵ ya loo. Lob loo pöö alam-diiksën nij bu raḵ, log ngaa mala vesa pin sën denedo luḵ loo lo dediik ya.

<sup>4</sup> Log angër netu löö keseh yi yi luḵ ya bël ata pin los bël veyë pin. Lob sir pin ḵöḵ raḵ nebë mehönnon nij ḵöḵ. <sup>5</sup> Lob sa hango angër sën tu ala benegin bël lo nër bë:

“Genedo gwëbeng, genḡo genedo yö vu wirek.

Hong mehö yohvu rot in gevonḡ nyëvewen nebë sënë loḵ yah vu mehönnon.

<sup>6</sup> Alam sënë dekeseh hong alam losho hong alam-denenër-ḡagek-rangahsën nij ḵöḵ medediik,

om sën gevo ḵöḵ vu alam nij paya sagi in bë denanum.

Deḡo hir nipaya nyëvewen saga ya meyoh vu.”

<sup>7</sup> Log sa hango Anutu yi jepö yö tahi bë:

“Eë-ë, yönnon, Mehöböp Anutu, niwëëḵ pin yö negḡep vu hong,

om nyëvewen sën genevonḡ lo, og niröp beyoh vu.”

<sup>8</sup> Log angër netu lubeluu keseh yi ḡabum raḵ hes, lob vonḡ behes tum böpata megga mehönnon.

<sup>9</sup> Hes tum benikerus böpata rot, lob vev raḵ mehönnon pangsën rot. Rëḵ ma, gedenër pelë raḵ Anutu sën niwëëḵ böpata rot bevonḡ ngaa maggin aḡi arë. Gesu degḡerin sir medeḡo Anutu arë raḵ rë.

<sup>10</sup> Log angër netu nemadvahi keseh yi ḡabum raḵ reggu bemën böp yi säa-los-arë. Lob malakenu loḵ begḡerin alam sën reggu bemën negin sir lo. Deḡo vanë pangsën rot lob deranga dagḡej.

<sup>11</sup> Kwaj nevo vanë los pegges böp sën raḵ sir lo, rëḵ ma gedenër pelë raḵ Anutu sën tu yaḡek ala lo gesu degḡerin ayoj bederuu demij vu ngaa sën denevonḡ lo rë.

<sup>12</sup> Log angër netu videk ti keseh yi gabum luḵ ya bël böp Eprates, lob tuus ya, gaggata neggëp vu alam-los-bengöj sën denam vu nyëg mala neverup lo. <sup>13</sup> Lob sa halë memö ningöhek löö nij nebë dek, berak deverup karob böp lööho reggu bemën lu mehö-nenër-gägek-kuungsën avij. <sup>14</sup> Memö löö sënë og memö nij paya kenuj, bedeyoh vu bë degevonḡ ngaa böp aggagga. Lob deneya vu alam-los-bengöj pin vu dob, in bë dengupin sir be-degevonḡ begö doḵ Niwëek Pin Ala Anutu yi buk böpata sënë.

<sup>15</sup> “Ham gwengo rë! Sëḵ nök vu ham nabë sën mehö hodeḵ neyam lo. Nebë sënë, om nabë mehöti su gëp yiing rë, geyi tob jaḵ gëp yi bemedo, og su rëḵ ahë natök balam degelë beninamum rë. Gaḵ mehö saga rëḵ kwa vesa!”

<sup>16</sup> Lob memö lo desupin alam-los-bengöj losho hir alam lo ggëp nyëg sën Hibru denenër loḵ ayej bë Armagedon lo.

<sup>17</sup> Log angër netu videk luu keseh yi gabum ya merak nyëg meris loḵ yagek los dob vuheng atov. Lob mehöti aye rak böpata vu Anutu yi sëa-los-arë loḵ dub ayo vabuung sogek metahi yam bë, “Ggovek ya saga!” <sup>18</sup> Log davës vër behang meya, gededun rak, lob vakuvek tetap, gejemapi ggee böpata rot. Vu buk pin sën mehönon denedo vu dob agi, og jemapi ti su neggee böpata rot nebë ti sënë wirek rë. <sup>19</sup> Nyëg böp Yerusalem vasuh yi ya yu löö, lob mehönon pin hir nyëg böp böp pin detamang beto denedo. Log Anutu kwa vo nyëg böp Babulon\* ving, lob vonḡ ba, Babulon\* num loḵ kap sën wain nedo loḵ lo. Wain sënë og yik

Anutu ahë sengën. <sup>20</sup> Log kedu loo vuheng pin malaj maya, log kedu pin derurin to, besu denare ggökin rë. <sup>21</sup> Log hob lulanon lev rak. Lob hob lulanon sënë, og kemu böp böp beti ti hir maggin yoh vu padi bëek ti. Luk yam vu yagek beto nesis mehönon, lob deko maggin nipaya verök yi rak hob lulanon sënë, rëk ma gedenenër gagek nipaya rak Anutu in hob lulanon sën to mesis sir agi.

## 17

### *Avëh Baggëb Böp Kol Nipaya Nyëvewen*

<sup>1</sup> Angër nemadvahi-bevidek-luu sën deko gabum nemadvahi-bevidek-luu lo ti yam vu sa benër bë, “Dus rak bë avëh baggëb los bengö sën tu ala menegin yi alam ggëp bël ngahi nengaj lo geko yi nipaya nyëvewen. Om genam besa tato vu hong. <sup>2</sup> Alam-los-bengöj pin vu dob devong baggëb ngahisekë vu avëh sënë. Gemehönon pin vu dob devong baggëb vu yi ving, lob yuj vong paya nebë sën mehönon denenum meyuj nevong paya lo.”

<sup>3</sup> Log angër sënë ko sa kenug meya nyëg-yumeris ti. Lob sa halë avëh ti rak nedo reggu bemën kök ti demi vu sagu. Lob gagek ngahisekë neggëp rak reggu bemën sënë navi beggërin pin. Gagek sënë og yik arë sën gagek pelësën nipaya aggagga. Log reggu bemën böp ti sënë yu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho. <sup>4</sup> Avëh sënë röp tob kök los mala sagap beyi vunek vunek aggagga rak goor ga, vunek vunek sën denesemu rak gelöng malangeri los kumkum sën yi monë böpata lo. Log jom kap goor lok nema. Lob ngaa nivë aggagga sën Anutu

nelē bē su yoh vu rē lo, los avēh baggēb sēnē yi nḡaa ningōhek aggagga, bepin pup kap sēnē. <sup>5</sup> Log dekevu arē raḡ neggēp daba. Arē sēnē og yīḡ ḡagek peggirinsēn mu nebē:

NYĒĠ BÖP BABULON\* AVĒH BAGGĒB PIN LOS  
NGAA NIPAYA VERÖ K̄ YI PIN VU DOB LO ATAJ.

<sup>6</sup> Avēh sēnē sis Anutu-yi-alam losho alam sēn denevong ving Yesu medenenēr arē rangah lo medediik. Avēh sēnē num nijḡōḡ lob sa halē bē yu vong paya nebē sēn alam denenum bēl mengēēs lo. Sa halē sēnē, lob sa helēk bekwag ya ngahi.

<sup>7</sup> Loḡ angēr loḡ tepēk vu sa bē, “Kwam neya ngahi in va? Sengo rēḡ tateḡin avēh sēnē luho reggu bemēn hir ḡagek vunsēn degwa rangah vu hong. Yīḡ reggu bemēn sēn yu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho, beḡo avēh meneya agi. <sup>8</sup> Gelē reggu bemēn böp sēnē ḡgovek ya. Yō nedo vu wirek, rēḡ ḡwēbeng og su nedo rē. Rēḡ mu vu tamusēn, og rēḡ yi vu asoreng sēn luḡ meya rot ḡahē degwa ma lo beḡaḡ nom vavunē, loḡ mēm mala nama na verōḡ yi. Alam dob yi sēn Anutu su kevu arēḡ loḡ ya ḡapiya-mala-tumsēn-yi loḡ buk sēn tung dob los yaḡek lo rē, og rēḡ degelē reggu bemēn nipaya sēnē, lob ḡenuj na in yi. In nedo wirek, loḡ ḡwēbeng og su nedo rē, loḡ rēḡ nom berup ḡōḡin vu tamusēn. <sup>9</sup> Mehōti sēn kwa nivesa lo, og yoh vu bē rēḡ ḡaḡ nḡaa sēnē ni megero. Yuseḡē nemadvahi-bevidek-luu sēnē og yīḡ nepeggirin raḡ ḡedu nemadvahi-bevidek-luu, lob avēh sēnē nedo raḡ ḡedu nemadvahi-bevidek-luu sēnē. <sup>10</sup> Log yuseḡē nemadvahi-bevidek-luu sēnē og yīḡ nepeggirin raḡ alam-los-bengōḡ nemadvahi-bevidek-luu. Nemadvahi malaj ma

vorot, log ti nahën nedo gwëbeng, log ti nahën gesu tu mehō-los-bengō rē. Om rēk natu mehō-los-bengō vu tamusën. Govek, loḵ yik medo hus dus teka mu. <sup>11</sup> Log reggu bemën sën nedo vesa wirek rēk su nedo gwëbeng rē agi, loḵ ya ving betu nemadvahi bevidek löö rak. Rēk mu yik alam-los-bengōj nemadvahi-bevidek-luu sënë ti yi, rēk mu rēk mala nama na verōḵ yi.

<sup>12</sup> Log vis nemadluho sën gelë lo, og yik nepeg-girin raḵ alam-los-bengōj nemadluho. Rēk mu yō denahën gesu detu alam-los-bengōj raḵ rē. Rēk mu rēk degeko nij wëëk böpata rot geving reggu bemën böpata sënë, medenatu alam-los-bengōj noh vu yik hes mala timu. <sup>13</sup> Alam-los-bengōj sënë yik kwaj nevo ngaa neggëp ti. Niwëëk los niwëëk böpata rot sën neggëp vu sir lo, og rēk degadu reggu bemën ni-paya jak mededok vu. <sup>14</sup> Lob rēk losho Sipsip Nalu dengis sir, lob Sipsip Nalu ngis sir mekesuu sir na verōḵ yi. In yi tu alam böp böp pin hir Mehöböp, galam-los-bengōj pin hir Mehō-los-bengō. Lob yi alam sën denesepa loḵ yi lo, og rēk degevong begō sënë medekesuu. Sir sën tato sir vorot beggoin sir rak bedetu yō yi ngaa bedenevong ving aye lo.”

<sup>15</sup> Log angër nër vu sa bë, “Bël ngahi sën gelë avëh baggëb nedo nengaj lo, og sagak yik alam pin, gesir yu böp böp sën desupin sir medenedo lo, galam pin sën navij aggagga lo, gayej agga ti ti pin. <sup>16</sup> Log vis nemadluho sën gelë ggovek ya bë peggirin raḵ alam-los-bengōj nemadluho lo, og sir pin losho reggu bemën böp rēk degërin sir medegelë avëh baggëb sën lo paya. Rēk debasap yi bedenakah hen tob pin vër gegëp ahë töksën. Log rēk dega reggos gedebesi sekë lu ngaa jak na

nengwah. <sup>17</sup> Yönon, Anutu vo kwa sënë loḵ ya ayoj in bë degevonḡ ngaa sën kwa nevo lo. Lob kwaj bo ngaa gëp ti. Log niwëëḵ böp sën deḵo in denatu alam-los-bengöj lo, og rëḵ degadu reggu bemën nipaya jaḵ mededoḵ vu rot, bena berup doḵ buk sën Anutu yi gägeḵ pin anon jaḵ lo. <sup>18</sup> Log avëh sën gelë lo, og yiḵ peggirin raḵ nyëḡ böp Babulon\* sën tu alam-los-bengöj pin vu dob hir yuseḵë lo.”

## 18

### *Nyëḡ Böp Babulon\* Mala Maya*

<sup>1</sup> Sënë ggoveḵ, log sa halë angër ti vu yaḡeḵ beluḵ yam. Yi niwëëḵ böpata rot, genikaḡiik jëh raḵ dob bemedo nepelibin mu. <sup>2</sup> Lob tahi yam niwëëḵ bë: “Nyëḡ böp Babulon\* bumeng ya! Bumeng ya!

Gwëbeng tu memö nij paya hir nyëḡ raḵ.

Memö nij ngöhek pin,

gesoḵ nij paya pin sën hil nahönengin lo bej.

<sup>3</sup> In alam pin denevonḡ ngaa baggëb yi ngahiseḵë vu yi.

Lob sënë vonḡ bë sën denum yi wain niwëëḵ beyuj vonḡ paya.

Galam-los-bengöj lo vu dob sënë devonḡ baggëb vu yi ving.

Galam-dob-yi sën denevonḡ huk bagosën lo denevonḡ huk bagosën raḵ ngaa sën ayo nevu nevu in lo,

bedenëḵo monë ngahiseḵë raḵ.”

<sup>4</sup> Log sa hanḡo gägeḵ ngwë yam vu yaḡeḵ menër bë:

“Sa alam, ham gwetah ham in nyëḡ böp saga. Gemedo na nenga.

In ham los sir rĕk gwebĕ dok ti in yi ngaa nipaya saga.

Geham los sir rĕk gwebĕ dok ti begweko yi ngaa nipaya nyĕvewen.

<sup>5</sup> Yi ngaa nipaya vong bĕ sĕn yu bĕpata megelu lok ya yagek.

Lob Anutu medo mekwa nevo nyĕg bĕp sĕnĕ yi ngaa nipaya pin.

<sup>6</sup> Ham kwamin bo ngaa agga ti ti sĕn avĕh baggĕb agi nevong lo,

beham bo dok nah vu yi nabĕ sĕnĕ nirĕp rot.

Ham bo nyĕvewen dok nah ngaa sĕn nevong lo nirĕp,

gegwevong la mesevok geving.

Avĕh sĕnĕ tee marasin nimengĕĕs lok kap in bĕ mehĕ ngwĕ denanum,

om yik ham jaa ngaa ngaa nimengĕĕs nabĕ saga dok nah,

geyu ngwĕ sevok geving begwetee dok kap in nanum.

<sup>7</sup> Yĕ nekerĕ arĕ rak benevong ngaa nipaya sĕn ayo nevu nevu in lo agga ngahisekĕ.

Om ham gwevong meyĕ pasang ngu rot dok nah.

In kwa nevo lok ayo nebĕ sĕnĕ bĕ,

‘Setu avĕh-los-bengĕg benado rak avĕh-los-bengĕ yi sĕa.

Sa su nebĕ avĕh sĕn regga diik genedo alov lo rĕ.

Om maggin su rĕk natok jak sa mesengu rĕ, gak rĕk nama verok yi.’

<sup>8</sup> Om ngaa maggin rot aggagga rĕk natok vu yi avuti dok buk timu.

Niraksĕn ngahisekĕ rĕk berup,

lob yi alam ngahisekë rëk pasang dengü in hir  
 heljäng rot,  
 gemeyip böpata rëk berup.  
 Log nengwah rëk ga nyëg böp Babulon\* los dahis.  
 Yönon, Mehöböp Anutu yi mehö niwëek los  
 gayeheng,  
 om seggi yi benër vorot bë geko nipaya  
 nyëvewen dok nah.

<sup>9</sup> Alam-los-bengöj vu dob losho avëh sënë  
 denevong baggëb los denevong ngaa agga  
 ngahisekë sën ayoj nevu nevu in lo. Om alam-  
 los-bengöj sënë rëk degelë genengwah natum  
 bega yi baru jak, lob rëk dengü medengis sir.  
<sup>10</sup> Rëk degöneng rot in vanë sën tøk vu yi agi, lob  
 rëk debare ading gedenanër nabë:

‘Wöp-o, gëpin nyëg böp Babulon\*!

Nyëg böp los niwëek ata hong!

Nyëvewen nipaya tøk vu hong ggovek ya yik pevis  
 avuti!’

<sup>11</sup> Lob alam vu dob sën denevong huk bagosën  
 lo rëk kwaj bo nyëg böp sënë, lob rëk dengü in,  
 bedemedo los ayoj maggin. In mehönon la su  
 denebago hir kupek yah ggökin rë. <sup>12</sup> Hir kupek lo  
 yik nebë sënë: Goor los seriva, gëgelöng malangeri  
 los kumkum sën yi monë böpata lo, getob veroo  
 malangeri, getob mala sagap aggagga, getob niyes  
 yes sën nikapiik lo, gejerujeng navi, gekële sën  
 reggu nivesa lo, gengaa pin sën denesemu rak  
 reggu böp elephant vis lo, gengaa pin sën denesemu  
 rak kele sën yi monë böpata lo, gedenesemu rak  
 braas, gerak aën gerak gelöng ni ketungsën lo.  
<sup>13</sup> Log kupek la nebë sënë: Kele sinamon navi los  
 yesëk lu ngaa sën nos yi lo, gekabang aru reggu

nivesa ga, mur los praginsěj\*, gewain los wěl\*-  
 oliv-yi sĕn denevesi nos rak lo ga, parawa brĕt yi  
 los wit\*, geburmakau los sipsip, gehoos los karis  
 sĕn hoos denedadii lo, gemehōnon sĕn denebago  
 sir in denatu hir ngaa meris lo, log mehōnon sĕn  
 denebago sir in debasap sir noh vu yō kwaj lo.  
 14 Log denĕr bĕ, ‘Yōnon, nos sĕn kwam nedu in bĕ  
 gegwa lo, og pin devuu hong gedeya. Gekupek  
 nivesa vesa pin lu ngaa sĕn yi monĕ bōp lo, los  
 hong vuneksĕn nivesa vesa pin sĕn lo, og devuu  
 hong ya. Mehōnon su rĕk degelĕ ngaa nabĕ sĕnĕ  
 gōkin gemedo vu hong rĕ!’

15 Yōnon, alam sĕn denevong huk bagosĕn rak  
 ngaa agi, bedenĕko monĕ ngahi vu nyĕg bōp agi  
 rĕk degōneng rot in vanĕ sĕn natōk vu nyĕg bōp agi,  
 lob rĕk debare ading in yi gedengu medengis sir,  
 gemedo los ayoj maggin. 16 Log denanĕr nabĕ:  
 ‘Wōp-o, gĕpin nyĕg bōp sĕnĕ!

Wirek og yō nerōp tob veroo malangeri ngeri,  
 getob saĕap los kōk,  
 genevunĕk vu navi rak goor,  
 gerak gelōng malangeri los kumkum sĕn yi  
 monĕ bōp rot lo.

17 Rĕk ma gemonĕ sĕnĕ los kupek gevunĕk vunĕk  
 bemalaj maya yik pevis avuti.’

Log kapten los alam sĕn denĕko yaĕ lo pin,  
 galam pin sĕn denevong huk rak yaĕ lo, galam pin  
 sĕn denevong huk bagosĕn rak yaĕ medeneggōk  
 loo lo, yō rĕk debare gĕp ading in nyĕg bōp Bab-  
 ulon\*. 18 Log degelĕ nengwah sĕn negga yi lo aru  
 jak, lob degengeĕk nabĕ, ‘Nyĕg bōp ti tena los arĕ  
 bōp mak nebĕ nyĕg bōp sĕnĕ menedo? Ma! Yik yō  
 timu!’ 19 Log yō rĕk dejaa kebus doĕ yuj, gedengu

bedengis sir bedemedo los ayoj maggin. Log rĕk detahi nabĕ:

‘Wöp-o, gĕpin nyĕg böp sĕnĕ!

Yag alaj lo sĕn denedo rak loo lo detu alam-los-bengöj-monĕ-ggoreksĕn rak nyĕg böp sĕnĕ yi monĕ.

Gĕpin-o! Yik mala maya verök yi pevis avuti!

<sup>20</sup> Om ham vu yagek los Anutu-yi-alam, geham sinarĕ los alam-denenĕr-gagek-rangahsĕn lo!

Ham pin kwamin vesa in ngaa sĕn tök vu nyĕg böp agi.

Anutu seggi yi, lob vo nipaya nyĕvewen vu yi

lok yah ngaa nipaya sĕn nevong vu ham lo.’ ”

<sup>21</sup> Gagek sĕnĕ ggovek, log angĕr niwĕĕk ata ti ko gelöng ti ni nebĕ gelöng böp sĕn denerii wit\* rak lo, lob vaķu rak betĕ luķ ya loo, log nĕr bĕ:

“Rĕk degeko nyĕg böp Babulon\* medegetĕ na niwĕĕk nabĕ sagi,  
gemehönon su rĕk degelĕ yi nah gökin rĕ.

<sup>22</sup> Nebĕ sĕnĕ om gita aye, gegevĕĕg aggagga ayej,  
gegevĕĕg apel los avuuk ayej,  
og su rĕk degengo ngaa pin sĕnĕ ayej dok hong nah gökin rĕ.

Gemehöti sĕn tahu yi lok huk agga pin lo,  
og su rĕk degelĕ alam nabĕ sĕnĕ demedo vu hong nah gökin rĕ.

Gegelöng böpata sĕn nerii wit\* genesu maye neya lo,  
og su rĕk degengo aye sĕnĕ gengu dok hong nah gökin rĕ.

<sup>23</sup> Ram su rĕk natum dok hong bahĕggi nah gökin rĕ.

Log su rëḵ degengo avëh los maluh sën deneko sir  
lo

gedebengwëng los kwaj vesa gökin rë.

Wirek hong alam lo sënë devong huk bagosën, lob  
detu böp vu dob.

Log gekuung in alam pin rak hong ngaa ag-  
gagga sën genetung bu rak lo.

<sup>24</sup> Log detok rak alam-denenër-gagek-rangahsën  
losho Anutu-yi-alam gesir pin  
sën denesis sir medenediik vu dob lo pin nij  
køk lok hong Babulon,  
bedegwa neggëp vu hong.”

## 19

### *Alam Kwaj Vesa In Babulon\* Mala Maya*

<sup>1</sup> Sënë ggovek, log sa hango ngaa ti nebë sën  
alam ngahisekë denevong raro vu yagek, bede-  
nenër bë:

“Aleluya!

Hil Anutu, yi yö timu sën ko hil yom vu yi.

Yi mehö niwëek los vunek vunek yagek-yi  
malangeri rot.

<sup>2</sup> Nengo gagek, og nesepa lok ngaa niröp mu mene-  
seggi alam rak,

benevong nyëvewen lok yah vu sir niröp rot.

Lob avëh-baggëb-los-bengö sënë nevasap alam-dob-  
yi pin rak yi baggëb,

om sën Anutu vo nipaya nyëvewen lok yah vu  
yi,

bevo nyëvewen lok yah yi alam sën nesis lo nij  
køk.”

<sup>3</sup> Lok detahi yah ggökin bë:

“Aleluya! Hil gaḵo Anutu arë jaḵ!

Nengwah sĕn gga nyĕg bĕp agi aru medo  
neraḵ degwata los degwata!”

<sup>4</sup>Log alam ggev mehĕdahis-bevidek-lubeluu sĕn lo,  
losho ngaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn lo,  
depetev medeneggĕp loḵ Anutu sĕn nedo raḵ sĕa-  
los-arĕ lo mala, gedĕḵo arĕ raḵ bĕ:

“Yĕnon rot! Aleluya!”

<sup>5</sup>Lob mehĕti aye raḵ ggĕp Anutu yi sĕa-los-arĕ,  
benĕr bĕ:

“Ham sĕn Anutu yi hur ham,

beham nehĕnengin yi lo,

geham alam yumin ading los ham alam  
meris,

ham pin gweḵo Anutu arĕ jaḵ!”

*Sipsip Nalu Ḵo Avĕh Medenevong Nos Bĕpata*

<sup>6</sup>Log sa hango ngaa ti nebĕ sĕn alam ngahiseḵĕ  
rot desupin sir bedenenĕr gaḵek, lob dedun nebĕ  
sĕn lubek bĕpata. Genebĕ sĕn vaḵuvek netetap  
bededun bĕpata lo, bedenenĕr bĕpata bĕ:

“Aleluya! Hil gaḵo Anutu arĕ jaḵ!

Hil Mehĕbĕp Anutu, yi mehĕ los niwĕĕk!

Gwĕbeng tu ala sogek menegin ngaa pin!

<sup>7</sup>Hil ahĕd nivesa menapisek in yi rot gegaḵo arĕ  
jaḵ!

In buk dus raḵ ggovek ya in Sipsip Nalu  
vongin geḵo avĕh.

In venĕ ro yi ggovek ya menegin.

<sup>8</sup>Lob Anutu vo rĕprĕp veroo malangeri vu yi berĕp  
loḵ yi.

Rĕprĕp sĕnĕ yĕ mewis anon benepelibin.”

(Rĕprĕp veroo sĕnĕ yik tahu ngaa nirĕp sĕn Anutu  
yi alam denevong lo.)

<sup>9</sup> Log angër nër vu sa bë, “Gekwevu gagek sënë nabë: Alam sën Anutu vong dik ya in sir bë denam in nos böp sën Sipsip Nalu geķo avëh lo, og kwaj vesa!” Log nër vu sa ving bë, “Gagek sënë og Anutu yi gagek anon.” <sup>10</sup> Lob sa petev loķ angër vaha gesa bë gako arë jaķ, loķ nër vu sa bë, “Su gwevong nabë sënë! Yiķ sa hur mu nebë ham los arim lo pin sën ham ayomin neya timu vu Yesu menenër yi gagek rangah lo. Yiķ ham gwëķo Anutu yö timu arë jaķ. Hil arak ni bë Anon Vabuung vong huk loķ alam-denenër-gagek-rangahsën ayoj bë denanër Anutu yi gagek rangah, genevong huk loķ alam sën denenër Yesu arë rangah lo ving nebë saga.”

### *Mehö Sën Rak Hoos Veroo*

<sup>11</sup> Log sa halë yagek tateķin gehoos veroo ti nare. Bemehöti rak nedo, barë nebë “Mehö Sën Nevong Yoh Vu Yi Gagek” ga, “Mehö Gagek Anon Yi”. Nabë mehöti sënë gengo gagek, genabë gevong begö, og nesepa loķ aggata niröp mu menevong. <sup>12</sup> Mala gahis netum nebë nengwah daggen, gemehö-los-bengö yi madub ngahiseķë rak nedo yu. Gedekevu arë rak neggëp navi, rëķ yö timu rak arë sënë ni, gaķ alam vahik su derak ni rë. <sup>13</sup> Generöp röpröp ading sën dedagoo loķ kōķ lo. Log denenër arë bë, “Anutu yi Gagek”. <sup>14</sup> Log alam-begö-yi vu yagek derak hoos veroo, bedetamuin yi medeya. Gederöp tob veroo malangeri benikapiik menepelibin. <sup>15</sup> Paëp-yu-anil nevu malangeri rot ti vare nesoo loķ alaj avi, beneggëp in bë ngis mehōnon jaķ. Log nejom aën dus ti loķ nema in gegin mehōnon jaķ. Anutu mehö niwëëķ ata, bahë sengën böpata vu alam sën su ayoj neya timu vu yi

rē lo, om rēk bakē sir na nabē sēn denevakē wain anon loḵ gabum bōp ayo lo. <sup>16</sup> Gedekevu mehō sēnē arē rak neggēp yi tob los vagi nebē:

“ALAM-LOS-BENGÖJ PIN HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ,  
GALAM BÖP PIN HIR MEHÖBÖP.”

<sup>17</sup> Log sa halē angēr ti nare loḵ hes mala. Genetahi ya vu soḵ pin sēn denevēēng medeneyoh vavunē lo bē, “Ham pin ngupin ham nam in Anutu yi nos bōp. <sup>18</sup> Ham rēk gwa alam-los-bengōj nij reggos geham rēk gwa alam yuj rēmek los alam anil degwa nij reggos gehos los alam sēn denerak lo nij reggos. Ham rēk gwa alam pin nij reggos, alam sēn yō denegin sir lo, losho alam sēn alam denebago sir medenetu hir ngaa meris lo, galam sēn yuj ading los alam meris lo.”

<sup>19</sup> Lob sa halē reggu bemēn bōp galam-los-bengōj pin vu dob losho hir alam-begō-yi desupin sir yam ggovek ya in bē dengis begō vu mehō sēn rak nedo hoos veroo lo losho yi alam-begō-yi. <sup>20</sup> Rēk ma gedekesuu sir bedejom reggu bemēn bōp ving yi mehō sēn nenēr-gāgek-kuungsēn-rangah lo ahon mededuu luho. In wirek og reggu bemēn nipaya sēnē lē gemehō-nenēr-gāgek-kuungsēn sēnē nevong ngaa bōp ngahisekē benetetuhin alam sēn deneko reggu bemēn yi kanak rak navij gedeneko kenu rak lo. Om reggu bemēn luho mehō-nenēr-gāgek-kuungsēn sēnē yō nahēn denedo los malaj vesa. Log detē luho luḵ ya nengwah sēn bōpata rot nebē ngaggee, genikerus ata gegelōng salpa\* medo netum loḵ lo. <sup>21</sup> Log mehō sēn nerak hoos lo sis luho hir alam vahi sēn nahēn denedo vesaj lo pin rak paēp-yu-anil sēn vare nesoo loḵ avi lo

medediik. Log soḵ pin yam degga alam sènè nij reggos bahèj pup ya.

## 20

### *Satan Nedo Karabus Ta 1,000*

<sup>1</sup> Lob sa halè angër ti vu yagek meluk yam. Lob jom kii asoreng sèn luḵ meya rot gahè degwa main lo loḵ nema, bejom sèng böpata rot loḵ nema ving. <sup>2</sup> Jom qarob böp sènè ahon. Yiḵ marub sèn yö neggëp vu nyëdahis lo. Yi Memö Nipaya, geyi Satan. Lob angër duu yi raḵ sèng niwëek in bë medo noh vu ta 1,000. <sup>3</sup> Log të yi luḵ ya asoreng sèn luḵ meya rot gahè degwa main lo, gepeka avi yah, basis loḵ in, gejegwi kele niḵegwi\* raḵ. Om Satan su yoh vu bë tetuhin alam gökin rë, gaḵ yö rëḵ gëgin ta 1,000 sènè begovek na rë, loḵ mëm degeḵo yi vër beyiḵ medo hus dus teka mu.

<sup>4</sup> Log sa halè sèa-los-arë la denedo bemehö la raḵ denedo. Anutu vo huk vu sir in bë deseggi mehönon hir gagek. Gesa halè alam ngahiseḵë sèn denevong ving Yesu lo anoj. Sir sèn denenër Yesu yi gagek tato, gedenenër Anutu yi gagek rangah, lob alam nij paya deketöv kwaj bedenediik lo. Su denedudeḵ vu reggu bemën nipaya, ma denedudeḵ vu ḵenu rë. Gesu denebë yi ḵanak raḵ dabaj ma raḵ nemaj rë. Lob vesaj loḵ yah bedetu alam-los-bengöj, belosho Kerisi denëgin ngaa pin yoh vu ta 1,000. <sup>5</sup> Yiḵ buk muginsën sèn alam dekedi jaḵ vu bedub lo sènè. Rëḵ alam diiksën vahi pin su rëḵ dekedi jaḵ nah doḵ buk sènè rë, gaḵ yö rëḵ degëp rot, beta 1,000 saga govek na rë. <sup>6</sup> Alam sèn dekedi jaḵ nah doḵ buk muginsën agi, og kwaj

vesa bedemedo vabuung. In diiksĕn sĕn natu luu lo niwĕĕk su yoh vu bĕ dahun sir rĕ. Gaḵ rĕḵ denatu Anutu luho Kerisi hir alam-denĕḵo-sriveng lo. Lob rĕḵ denatu alam-los-bengōj belosho Kerisi degeḡin ngaa pin noh vu ta 1,000 sĕnĕ.

### *Satan Kepĕ Ya*

<sup>7</sup> Ta 1,000 sĕnĕ govek na, loḵ mĕm degeḵo Satan bĕr in ḵarabus, <sup>8</sup> gegeto mena in tetuhin alam pin, benoh vu alam sĕn denedo dob nenga ḵetu lūbeluu lo, vu Gok losho yi alam Magok. Satan rĕḵ ngupin sir in na degevang begō, lob sir ngahiseḵĕ rot nebĕ sĕn raggĕr loo nenga. <sup>9</sup> Bededoḵ na nyĕḡ pin medeketumin Anutu-yi-alam doḵ nyĕḡ sĕn denedo loḵ lo. Yiḵ nyĕḡ bōp sĕn Anutu ahĕ neving pangsĕn lo. Rĕḵ mu nengwah rĕḵ duḵ nam vu yageḵ mega sir. <sup>10</sup> Satan tetuhin sir, om Anutu rĕḵ getĕ yi duḵ na ngaggee bōpata sĕn nengwah niḵerus ggĕp netum raḵ ḡelōng salpa\* lo. Reggu bemĕn nipaya luho mehō-nenĕr-ḡageḵ-kuungsĕn-rangah denedo loḵ sĕnĕ vorot, om lōōho rĕḵ degeḵo vanĕ buk gerangah degwata los degwata gesu rĕḵ desewah rĕ.

### *Buk-gageḵ-yi Tōḵ Yam*

<sup>11</sup> Log sa halĕ sĕa-los-arĕ veroo bōp ti nedo, bemehōti nedo raḵ. Gedob los yageḵ veya meya in yi, genyĕḡ meris. <sup>12</sup> Gesa halĕ alam-diiksĕn denare, alam yuj ading los alam meris, medenare loḵ sĕa-los-arĕ sagi mala. Gemehō sĕn raḵ nedo sĕa lo vong medetĕḵin ḵapiya la. Detĕḵin ḵapiya mala-tumsĕn-yi, gedetĕḵin ḵapiya sĕn ne-seggi alam-diiksĕn raḵ lo la ving. Nelĕ ngaa pin sĕn mehōnon denevang lob denekevu loḵ ya

ḵapiya agi beneseggi sir rak yoh vu. <sup>13</sup> Log alam sèn denediik medeneggëp luḵ loo lo, galam sèn denediik medeneggëp loḵ dob gebinè lo, lo sho alam-diiksèn pin deyom, bemehö sèn nengo gagek lo seggi sir ti ti loḵ yah ngaa sèn denevong wirek lo. <sup>14</sup> Lob tè alam malaj-masèn-yi los alam sèn denedo loḵ Nyëg Nipaya lo luḵ ya ngaggee böpata sèn nengwah medo netum loḵ lo. Ngaggee böpata sèn nengwah medo netum loḵ agi, og yik diiksèn sèn netu luu lo. <sup>15</sup> Lob alam sèn su arëj neggëp loḵ ḵapiya mala-tumsèn-yi agi rë lo, og tè sir pin luḵ ya ngaggee böpata sèn nengwah medo netum loḵ lo ving.

## 21

### *Yagek Los Dob Mewis*

<sup>1</sup> Log sa halè yagek los dob mewis neggëp. Yagek muginsèn los dob muginsèn mala maya veröḵ yi. Geloo su neggëp ggökin rë. <sup>2</sup> Gesa halè nyëg böp vabuung sënë, og yik Yerusalem mewis. Sa halè nedo ving Anutu, lob vuu yagek beluḵ yam los vuneḵ vuneḵ nivesa nebè sèn avëh nevuneḵ vu yi rak vuneḵ vuneḵ nivesa in jaḵ regga. <sup>3</sup> Log sa hangö aye böpata ti tahi yam ggëp sèa-los-arë bë, “Ham gwengö rë! Gwëbeng Anutu yi dubvabuung-böp nedo ving mehönon! Log Anutu rëḵ medo geving sir bedenatu yi alam. Yönon, Anutu yö rëḵ medo geving sir benatu hir Anutu. <sup>4</sup> Rëḵ jevu sir pin malaj bël na. Galam su rëḵ denediik gökin rë, gesu rëḵ ayoj maggin gökin rë, gesu rëḵ dengu medengis sir gökin rë, genavij su rëḵ gesang nah rë. Gaḵ ngaa wirek hen pin maya veröḵ yi.”

<sup>5</sup> Lob mehō sēn raḵ nedo sēa-los-arē lo nēr bē, “Ham gwengo rē! Sēḵ ḡevongŋāa pin natu mewis jaḵ yīḵ pehiko sēnē!” Log nēr vu sa bē, “Kwevu ḡaḡek sēnē, in ḡaḡek sēnē og yōnon rot, beyoh vu bē alam degevonḡ geving rot.” <sup>6</sup> Log nēr vu sa ḡḡōkin bē, “Nḡaa pin sēnē tōḵ yam ḡḡovek ya! Sengo ti hevong bengaa pin anon raḵ vu muginsēn, log saḵ semu nḡaa pin vu tamusēn sagi beggovek ya. Setu nḡaa pin degwaseḵē los yuseḵē. Nabē mehōti ayo bev in bēl, og sēḵ ḡevong bēl veyē mala-tumsēn-yi benanum nyēmasēn. <sup>7</sup> Mehōti sēn kesuu nḡaa maggin los nḡaa nipaya pin lo, og rēḵ ḡeḵo nḡaa sēn senēr wirek bē rēḵ ḡeḵo lo natu yī nḡaa, gesa natu yī Anutu genatu sa nalug. <sup>8</sup> Gaḵ alam sēn deneggōneng medeneggērin sir yah lo, galam sēn deneruu demij vu Anutu lo, galam sēn denesepa loḵ nḡaa nipaya verōḵ yī medeneḵo raḵ lo, galam sēn denesis mehōnon medenediīḵ lo, galam sēn denevonḡ bagḡēb lo, galam sēn denevonḡ parahek lo, galam sēn denedudeḵ vu ḵeriing lo, galam pin sēn denenēr ḡaḡek kuungsēn los denelah ḡaḡek vun lo, og sir pin rēḵ dedoḵ na nḡagḡee bōpata sēn nengwah nivanē medo netum raḵ ḡelōng salpa\* lo. Yīḵ diīksēn netu luu lo sēnē.

### *Yerusalem Mewis*

<sup>9</sup> Lob angēr nemadvahi-bevidek-luu sēn deḵo nḡaa maggin nemadvahi-bevidek-luu loḵ ḡabum nemadvahi-bevidek-luu in bē deḵevoh mehōnon jaḵ lo ti yam vengwēng vu sa benēr bē, “Genam rēḵ sēḵ tato avēh sēn Sipsip Nalu rēḵ ḡeḵo natu venē lo vu hong.” <sup>10</sup> Log angēr ḵo sa ḵenug meya ḵedu bōp adingseḵē ti, betato nyēḡ bōp vabuung Yerusalem sēnē vu sa. Nedo ving Anutu, lob vuu

yagek geluḵ yam. <sup>11</sup> Anutu niḵapiik jēh niwēēk raḵ nyēg böp sēnē. Niḵapiik yō agga ti nebē gelōng sēn denebago raḵ monē böp lo. Kē! Nebē gelōng malangeri jaspera, gemala rangah rot nebē garas. <sup>12</sup> Log ḵatum og vaha adingsekē rot, geyi veluung avi nemadluho-bevidek-luu neggēp loḵ, bangēr nemadluho-bevidek-luu denare yoh vu pin. Log alam Israel degwaj nemadluho-bevidek-luu arēj ti ti neggēp raḵ veluung avi ti ti pin. <sup>13</sup> Veluung avi löö neggēp loḵ ḵatum nenga sēn neya los hes mala neverup lo, gelöö neggēp ya los sēn ayöōng neyam lo. Gelöö neggēp ya los sēn sang neverup lo, gelöö neggēp ya los sēn hes mala nemasuseḵ ya. <sup>14</sup> Nyēg böp sēnē yi ḵatum ahē degwa, og gelōng sēn bo niwēēk vu lo nemadluho-bevidek-luu neggēp loḵ, lob Sipsip Nalu yi sinarē nyēdahis nemadluho-bevidek-luu sēn lo arēj raḵ neggēp gelōng sēnē.

<sup>15</sup> Log angēr sēn vengwēng vu sa lo, jom atoheng goor ti in bē tahōö nyēg böp sēnē los yi veluung avi geyi ḵatum jaḵ. <sup>16</sup> Nyēg böp sēnē yi ḵatum nenga vahi vahi pin neggēp ti, nyē los kweben neggēp ti. Angēr tahōö nyēg böp sēnē nenga telēsen raḵ yi atoheng, lob ading yoh vu 2,400 kilomita. Nyēg böp nenga vahi vahi pin ading nebē sēnē, geraḵ raḵ yi bepin neggēp ti. <sup>17</sup> Log tahōö ḵatum ving, rēḵ adingsekē berak ya vavunē rot yoh vu 66 mita. Yik angēr tahōö ḵatum nebē sēn yik hil netahōö lo. <sup>18</sup> Anutu semu ḵatum sēnē raḵ gelōng malangeri jaspera. Log semu nyēg böp sēnē raḵ goor yō meris bemedo netum nebē garas. <sup>19</sup> Anutu vunēḵ vu nyēg böp yi ḵatum ahē degwa raḵ gelōng malangeri aggagga sēn yi monē böpata lo.

Gelöng jaspera nedo ya ahë degwa mugin.

Log gelöng lapis lasuli sën niraru lo netu luu.

Log gelöng aget sën niraru nebë lo netu löö.

Log gelöng nimewis emeral netu lubeluu.

<sup>20</sup> Log gelöng sardoniks sën kök los veroo nesala yi lo netu nemadvahi.

Gegelöng kök konelian netu videk ti.

Gegelöng krisolit sën nisangsang lo netu videk luu.

Log gelöng nimewis ngwë sën beril lo netu videk löö.

Log gelöng nisangsang ngwë sën topas netu videk lubeluu.

Log gelöng nimewis ngwë sën krisopres netu nemadluho.

Log gelöng niraru ngwë sën hiasint netu nemadluho-bevidek-ti.

Log gelöng sekwahek agga ngwë sën mala sagap medenenër arë nebë ametist lo netu nemadluho-bevidek-luu.

<sup>21</sup> Log vong reping nemadluho-bevidek-luu sën lo rak kumkum veroo (perl) sën yi monë böp lo nemadluho-bevidek-luu. Deko kumkum böp böp medesemu reping pin rak, gedesemu aggata pin vu nyëg saga rak goor yö meris bemala rangah rot nebë garas. <sup>22</sup> Log sa su halë dub-vabuung nedo loḱ nyëg böp sënë rë. Gaḱ Mehöböp Anutu, mehö los niwëek, luho Sipsip Nalu, yiḱ detu nyëg böp sënë yi dub-vabuung. <sup>23</sup> Lob alam nyëg saga su rëḱ deḱ vu in hes los kwev nabë natum vu sir rë. Gaḱ Anutu nikapiik netum rak nyëg saga, geSipsip Nalu tu nyëg sënë yi ram. <sup>24</sup> Om alam pin rëḱ dena ḱ nyëg böp sënë yi rangah. Galam-los-bengöj vu dob rëḱ dengupin hir ḱupeḱ nivesa vesa

medegeko mededok na. <sup>25</sup> Su rēk debēhii katum yi veluung avi rangah rē, gesu rēk nabuk dok dok nyēg sēnē rē. <sup>26</sup> Alam pin rēk dengupin hir ngaa nivesa vesa los hir kupek malangeri mededok na nyēg sēnē. <sup>27</sup> Gaḱ ngaa ningöhek, gemehönon sēn denevong ngaa nipaya aggagga lo, gemehönon sēn denenēr gāgek kuungsēn lo, og su rēk dedok na nyēg sēnē rē. Gaḱ alam sēn arēj neggēp loḱ Sipsip Nalu yi ḱapiya-mala-tumsēn-yi bē demedo malaj-tumsēn degwata lo mu mēm sēn rēk dedok na.

## 22

### *Bēl Los Ḳele Mala-tumsēn-yi*

<sup>1</sup> Log angēr sēnē tato bēl böp mala-tumsēn-yi vu sa, lob sa halē gemala rangah nebē garas. Bēl sēnē nebegi verup Anutu luho Sipsip Nalu hir sēa-los-arē benevaar meneya, <sup>2</sup> beneyoh nyēg böp yi aggata vuheng atov. Log ḱele mala-tumsēn-yi denare loḱ bēl sēnē nenga vahi vahi. Lob denesis anoj beron nemadluho-bevidek-luu neyoh vu ta pin. Denesis anoj raḱ kwev. Lob ḱele sēnē ris, og deyoh vu bē degevong bemehönon nijraksēn nijvesa jaḱ.

<sup>3</sup> Log gāgek maggin-yi sēn Anutu nēr raḱ mehönon vu muginsēn lo, og ggovek ya. Gaḱ su rēk medo nah gökin rē. Anutu luho Sipsip Nalu hir sēa-los-arē rēk medo dok nyēg böp sēnē. Log Anutu yi hur lo rēk degeko yi jaḱ. <sup>4</sup> Log mēm rēk degelē mala. Log arē rēk jaḱ gēp dabaj. <sup>5</sup> Su rēk buk dok nah gökin rē. Log ram hen huk sēn netum lo, los hes hen huk sēn netum lo maya. Gaḱ Mehöböp Anutu rēk gevong rangah vu sir. Lob

rëḵ denatu alam-los-bengöj medegegin ngaa pin degwata los degwata.

*Yesu Rëḵ Duk Nom Pevis*

<sup>6</sup> Log angër nër vu sa bë, “Gagek pin sënë og yõnon rot, beyoh vu bë alam pin degevong geving yi rot. Mehöböp Anutu sën nevong yi Anon Vabuung vu alam-denenër-gagek-rangahsën in bë denanër yi gagek rangah lo, vong yi angër yam in bë nanër ngaa pin sën rëḵ anon jak pevis lo vu yi hur lo pin.

<sup>7</sup> Log Yesu nër bë, ‘Ham gwengo rë! Sëḵ natök nöḵ vu ham pevis.’ Mehöti sën nesepa loḵ Anutu yi gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya agi-yiḵ ngaa sën rëḵ anon jak vu tamusën lo-og mehö sënë kwa vesa!”

<sup>8</sup> Log sa Jon, sa hango gagek sënë, gesa halë ngaa pin sënë. Sa hango los halë ggovek, log sa petev menahëp loḵ angër sën tato ngaa pin vu sa agi mala, gesa bë gaḵo yi jak. <sup>9</sup> Loḵ pevis menër vu sa bë, “Su gwevong nabë sënë! In sa hur ti yiḵ nebë hong ving arim lo sën sir alam-denenër-gagek-rangahsën lo. Geyiḵ hur mu sa nebë alam sën denesepa loḵ ḵapiya agi yi gagek lo. Gaḵ yiḵ gweḵo Anutu yö timu jak.”

<sup>10</sup> Lob nër vu sa ving bë, “Anutu yi gagek sën neggëp loḵ ḵapiya agi, og su gegulin, in buk sën Anutu bë gevong ngaa pin agi dus raḵ ggovek ya.

<sup>11</sup> Om mehö sën nesepa loḵ ngaa nipaya lo, og yö medo gevong yi ngaa nipaya nabë saga rot. Gemehö sën nesepa loḵ ngaa ningöhek lo, og yö medo gevong yi ngaa ningöhek nabë saga rot. Log mehö sën nesepa loḵ ngaa nivesa lo, og yö medo

gevong yi ngaa nivesa nabë saga rot. Gemehö sën nesepa loḵ ngaa niröp lo, og yö medo gevong yi ngaa niröp nabë saga rot.” <sup>12</sup> Yesu nër bë, “Ham gwengö rë! Sëḵ natök nök vu ham pevis. Lob sëḵ gako nyëvewen menök vu mehönnon pin, lob sebo doḵ nah vu sir ti ti noh vu ngaa pin sën denevong lo. <sup>13</sup> Sengo ti hevong bengaa pin anon raḵ vu muginsën, log sëḵ semu ngaa pin nivesa jaḵ vu tamusën. Sa mehö muginsën los tamusën. Setu ngaa pin degwasekë los yusekë. <sup>14</sup> Alam sën deneripek hir tob bemewis nerak lo, og kwaj vesa, in deyoh vu bë rëḵ dega kele mala-tumsën-yi anon. Gedeyoh vu bë rëḵ dedoḵ na katum nyëḡ böp saga avi mena dedoḵ na. <sup>15</sup> Gaḵ alam sën nij paya verök yi nebë anöö lo, los mehönnon sën denevong parahek lo, galam sën denevong baggëb lo, galam sën denesis mehönnon medenediik lo, galam sën denejom raḵ vu keriiing lo, galam pin sën ahëj neving gagek kuungsën medenenër lo, og rëḵ nah demedo nenga in Anutu yi nyëḡ böp sënë.

<sup>16</sup> Sa Yesu, sa hevong sa angër yök vu ham in bë nanër gagek sënë vu ham sën sa alam ham lo. Yiḵ sa sënë sën Davit\* yi mewis, besa degwa vu yi. Lob yiḵ sa sënë sën Betuheng Majelëë.”

<sup>17</sup> Log Anon Vabuung luho Sipsip Nalu venë denër bë, “Genam!” Lob mehöti bë gengö gagek sënë, og nanër nabë, “Genam!” Log nabë mehöti ayo bev in bël, og nam, in mehöti bë nanum, og yoh vu bë nam nanum bël-mala-tumsën-yi nyëmasën.

<sup>18</sup> Log sa bë nanër gagek niwëëk ata vu alam pin sën denengo gagek loḵ kapiya agi, raḵ ngaa sën rëḵ berup vu tamusën lo nabë: Bë mehöti gelu gagek ngwë doḵ na gagek sënë, og Anutu rëḵ ngupin

ngaa maggin pin sën nër meneggëp loḵ ḵapiya agi nah vu yi. <sup>19</sup> Lob nabë mehöti gelov gägek la bër in gägek sën raḵ ngaa tamusën-yi meneggëp loḵ ḵapiya agi, og Anutu rëḵ gelov yi bër gesu rëḵ ga ḵele mala-tumsën-yi sënë anon rë. Gesu rëḵ dok na nyëḡ vabuung böp sën sa netateḵin meneggëp loḵ ḵapiya agi rë.

<sup>20</sup> Mehö sën nër ngaa pin bë rëḵ anon jaḵ agi nër bë, “Sëḵ nom pevis yönon rot!” Èë, oga! Mehöböp Yesu, genam!

<sup>21</sup> Mehöböp Yesu yi semusemu nöḵ gëp geving ham pin. Yönon.

**Gagek Mewis**  
**The New Testament in the Central/Mapos dialect of the**  
**Buang language of Papua New Guinea**  
**Nupela Testamen long tokples Buang Mapos long**  
**Niugini**

Copyright © 2003 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Buang, Central/Mapos (Buang)

Dialect: Central/Mapos

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

18a972db-abcc-5dc3-9031-f1d4455b33c3